

TOELICHTING

ONTWERP BESTEMMINGSPLAN

Uitbreiding Dorpskerk Gieten

GEMEENTE AA EN HUNZE

Opdrachtnummer : 60.19
IDnr. : NL.IMRO.1680.GIEKERK-OB01
Datum : juli 2017
Versie : v3
Auteurs : mRO b.v.
Vastgesteld d.d. :

INHOUD van de TOELICHTING

1.	INLEIDING.....	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	HET PLANGEBIED	5
1.3	VIGEREND BESTEMMINGSPLAN	6
1.4	AARD VAN HET BESTEMMINGSPLAN	7
1.5	LEESWIJZER	7
2.	BELEIDSKADER	9
2.1	RIJKSBELEID	9
2.2	PROVINCIAAL BELEID	11
2.3	GEMEENTELIJK BELEID	16
3.	BESTAANDE SITUATIE	19
3.1	DE LOCATIE IN DE OMGEVING	19
3.2	BESTAANDE SITUATIE PLANGEBIED	21
4.	PLANBESCHRIJVING	25
4.1	TOEKOMSTIGE SITUATIE	25
3.4	VERTALING ONTWIKKELING NAAR BESTEMMINGSPLAN	28
5.	MILIEU- EN OMGEVINGSASPECTEN.....	29
5.1	WATER	29
5.2	ARCHEOLOGIE EN CULTUURHISTORIE.....	32
5.3	ECOLOGIE.....	34
5.4	MILIEUZONERING	37
5.5	GELUID.....	39
5.6	LUCHTKWALITEIT.....	39
5.7	EXTERNE VEILIGHEID	41
5.8	BODEM	43
5.9	VORMVRIJE M.E.R.-BEOORDELING	44
6.	JURIDISCHE ASPECTEN.....	47
6.1	ALGEMEEN	47
6.2	OPBOUW REGELS EN VERBEELDING	48
6.3	ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING	49
7.	ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID	53
8.	MAATSCHAPPELIJKE UITVOERBAARHEID	55
8.1	INSPRAAK	55
8.2	VOOROVERLEG EX ART. 3.1.1 BRO	55
8.3	ZIENSWIJZEN ONTWERPBESTEMMINGSPLAN	56

Bijlagen bij toelichting:

1. Buro Bakker, 'Quickscan soorten Wet natuurbescherming uitbreiding dorpskerk Gieten', 13 april 2017;
2. Danphe, 'Rapport 16-1250 – Twee beuken, een gewone en een rode', 7 november 2016;
3. Wiertsema & Partners Raadgevend Ingenieurs, 'Historisch onderzoek Brink 8 (Dorpskerk) te Gieten', 29 juli 2016;
4. Waterschap Hunze en Aa's, 'Standaard waterparagraaf – Korte procedure', 9-3-2017

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het kerkbestuur van de Dorpskerk in Gieten wil het kerkgebouw aan de Brink 8 functioneler kunnen gebruiken. Hiervoor zijn minimaal de volgende ruimten bij de kerk nodig: een toiletvoorziening (dames, heren en invalide), een vergaderzaaltje voor maximaal 25 personen en een compacte keuken. Deze ruimten kunnen alleen gerealiseerd worden middels een uitbreiding van de Dorpskerk, temeer omdat een directe koppeling van deze voorzieningen met de kerk een vereiste is. Een uitbreiding van de kerk biedt zo de mogelijkheid om de kerk nu en in de toekomst te kunnen blijven inzetten voor kerkelijke, culturele en maatschappelijke functies. Mede vanwege de monumentale status van de kerk is dit wenselijk. De gemeente Aa en Hunze is daarom bereid om medewerking te verlenen aan de uitbreiding.

De uitbreiding van de Dorpskerk past niet binnen het vigerende bestemmingsplan 'Gieten'. Om de uitbreiding planologisch-juridisch mogelijk te maken is daarom een herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk. Het voorliggende bestemmingsplan dient hiertoe.

1.2 Het plangebied

Het plangebied omvat het gehele perceel Brink 8 te Gieten en is gelegen in het centrum van het dorp Gieten, op het kruispunt van Brink, Schoolstraat en Eexterweg.

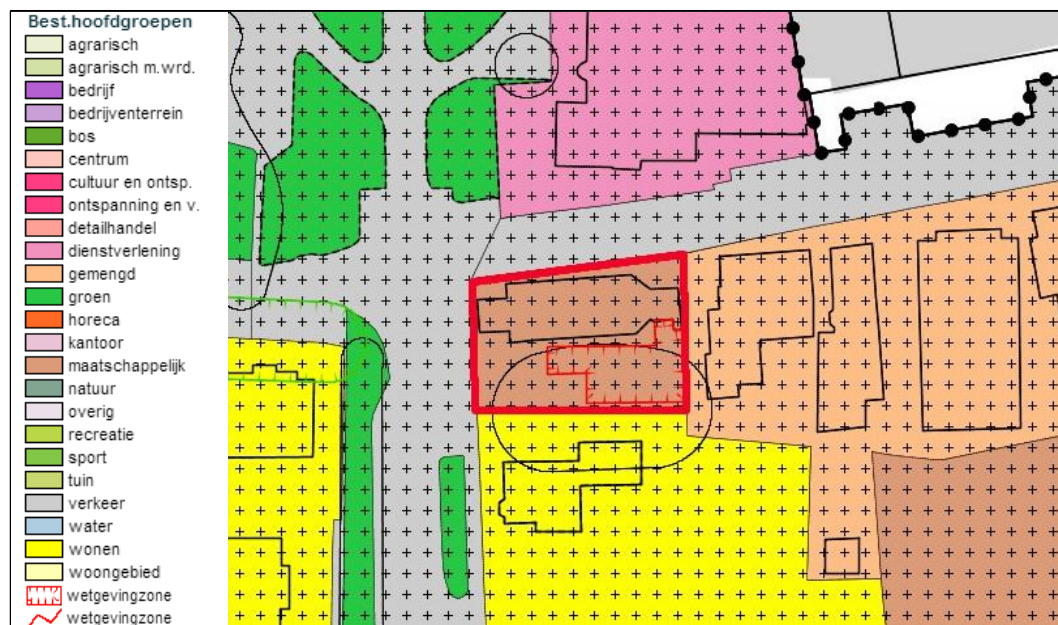
Ligging plangebied binnen de Kern Gieten en ingezoomd op locatie (bron: Google Maps en PDOK)

De begrenzing van het plangebied is afgestemd op de kadastrale situatie. Aan de noordzijde wordt het plangebied begrensd door de Schoolstraat en aan de westzijde door de Brink. De zuidgrens wordt bepaald door het woonperceel Brink 6. Het perceel Schoolstraat 2 vormt de oostelijke grens. De ligging en begrenzing van het plangebied zijn in bijgaande figuren weergegeven.

1.3 Vigerend bestemmingsplan

Het plangebied ligt binnen het bestemmingsplan “Gieten” dat door de gemeenteraad is vastgesteld op 26 juni 2013. Het betreft een overwegend conserverend plan. Het gehele plangebied heeft in dit plan de bestemming ‘Maatschappelijk’. De op het perceel aanwezige beuken zijn voorzien van de dubbelbestemming ‘Waarde – Beschermwaardig Houtopstand’. Op het gehele perceel is voorts de dubbelbestemming ‘Waarde- Archeologie 3’ gelegd.

Uitsnede verbeelding vigerend bestemmingsplan ‘Gieten’ met aanduiding plangebied

Gronden met de bestemming ‘Maatschappelijk’ zijn onder meer bestemd voor gebouwen ten behoeve van maatschappelijke voorzieningen en daarbij behorende tuinen, erven en terreinen. Gebouwen dienen binnen een bouwvlak te worden gebouwd. Ter plaatse van de beoogde uitbreiding van de kerk is echter geen bouwvlak aanwezig. Wel is op die locatie de aanduiding ‘wro-zone – ontheffingsgebied’ aanwezig. Het bevoegd gezag kan ter plaatse van deze aanduiding middels het verlenen van een omgevingsvergunning buiten het bouwvlak gebouwen toestaan indien deze grotendeels ondergronds worden gebouwd. Voor de beoogde uitbreiding van de kerk biedt dit geen soelaas, omdat de uitbreiding geheel bovengronds plaatsvindt. Dit betekent dat de uitbreiding van de kerk niet past binnen de bestemming ‘Maatschappelijk’.

Gronden met de dubbelbestemming ‘Waarde – Beschermwaardig Houtopstand’ zijn mede bestemd door beschermwaardige houtopstanden. De voorgenomen uitbreiding van de kerk is geprojecteerd binnen deze bestem-

ming. Op gronden met deze bestemming mag niet worden gebouwd. De uitbreiding past daarom niet binnen de bestemming 'Waarde – Beschermwaardig Houtopstand'.

Gezien het voorgaande maakt het geldende bestemmingsplan de uitbreiding van de Dorpskerk niet mogelijk. Dit betekent dat het bestemmingsplan moet worden herzien, om het bouwplan mogelijk te maken.

1.4 Aard van het bestemmingsplan

Het bestemmingsplan heeft een ontwikkelingsgericht karakter en is afgestemd op het beoogde uitbreidingsplan voor de Dorpskerk. In hoofdstuk 4 wordt de beoogde situatie toegelicht en wordt ook aangegeven op welke wijze dit ontwikkelingsgerichte bestemmingsplan hierop inspeelt.

1.5 Leeswijzer

De toelichting van dit bestemmingsplan is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 omvat het beleidskader, waarin het rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid in relatie tot dit bestemmingsplan kort wordt toegelicht. Hoofdstuk 3 omvat een toelichting op de bestaande situatie. Hoofdstuk 4 geeft inzicht in de beoogde ontwikkeling en de wijze waarop dit in het bestemmingsplan planologisch is vastgelegd. Hoofdstuk 5 betreft de verantwoording ten aanzien van de milieu- en omgevingsaspecten die van belang zijn voor het bestemmingsplan. Hoofdstuk 6 geeft een toelichting op de juridische vertaling (verbeelding en regels). Hoofdstuk 7 gaat in op de economische uitvoerbaarheid, waarna in hoofdstuk 8 de maatschappelijke haalbaarheid, is verwoord.

2. BELEIDSKADER

In dit hoofdstuk wordt het actuele planologische beleid uiteengezet. Onderscheid is aangebracht in Rijksbeleid (2.1), provinciaal beleid (2.2) en gemeentelijk beleid (2.3).

2.1 Rijksbeleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

De kaders van het nieuwe rijksbeleid zijn opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) die op 13 maart 2012 door de Minister van I&M is vastgesteld. Deze structuurvisie vervangt de Nota Ruimte en heeft als credo "Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig".

De SVIR omvat drie hoofddoelen, die als volgt zijn geformuleerd:

1. *Concurrerend*
Het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
2. *Bereikbaar*
Het verbeteren en ruimtelijk zeker stellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
3. *Leefbaar en veilig*
Het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Voor een aanpak die Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig maakt, moet het roer in het ruimtelijk en mobiliteitsbeleid om. Het Rijk kiest voor een selectievere inzet van rijksbeleid op slechts 13 nationale belangen. Deze nationale belangen hebben onder andere betrekking op ruimte voor waterveiligheid, behoud van nationale unieke cultuurhistorische kwaliteiten en ruimte voor een nationaal netwerk van natuur. Hiermee wordt de ruimtelijke ordening in toenemende mate neergelegd bij gemeenten en provincies. Zo ontstaat er ruimte voor maatwerk en keuzes van burgers en bedrijven.

Uitgangspunt is dat de ruimte zorgvuldig wordt benut en overprogrammering wordt voorkomen. Om beide te bereiken, gaat de SVIR voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen uit van een ladder voor duurzame verstedelijking die ook is opgenomen in het Besluit ruimtelijke ordening (artikel 3.1.6, lid 2 Bro). De ladder werkt met de volgende opeenvolgende treden:

1. Is er een actuele regionale behoefte aan de nieuwe stedelijke ontwikkeling (bedrijven, kantoren, woningen en andere stedelijke ontwikkelingen)? Zo ja, dan volgt trede 2 van het afwegingskader.
2. Is (een deel van) de regionale behoefte op te vangen binnen het bestaand stedelijk gebied binnen de regio, door benutting van beschikbare gronden door herstructurering, transformatie of anderszins? Zo ja, dan wordt het initiatief daar in beginsel gerealiseerd. Zo nee, dan volgt trede 3.
3. Indien nieuwbouw buiten bestaand stedelijk gebied noodzakelijk is, dient een locatie gezocht te worden die multimodaal ontsloten is of kan worden voor het opvangen van die behoefte.

Relatie met het plangebied

In de SVIR worden geen specifieke uitspraken gedaan met betrekking tot het voorliggende plangebied. Gezien de aard, omvang en ligging van de beoogde ontwikkeling, worden er geen nationale belangen geschaad. De beperkte uitbreiding van de kerk in het plangebied past binnen de beleidsuitgangspunten van de SVIR.

Ladder voor duurzame verstedelijking

Met het plan wordt een uitbreiding van een kerk mogelijk gemaakt met circa 75 m². Uit jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State blijkt dat een dergelijke kleinschalige ontwikkeling niet wordt gezien als een nieuwe stedelijke ontwikkeling in de zin van het Bro. Bij uitspraak van 17 december 2014 oordeelde de Raad van State namelijk dat de realisatie van een kerkgebouw met een oppervlakte van 744 m² niet wordt aangemerkt als een stedelijke ontwikkeling in de zin van het Bro (ECLI:NL:RVS:2014:4612). De ladder voor duurzame verstedelijking is daarom niet van toepassing.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Ten behoeve van de bescherming van de in de SVIR genoemde nationale belangen, worden in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) algemene regels voorgeschreven die bindend zijn voor de lagere overheden als provincie en gemeente. In het Barro worden de kaderstellende uitspraken uit de SVIR bevestigd.

Doel van het Barro is om onderwerpen uit de SVIR te verwezenlijken, danwel te beschermen. Het gaat hierbij onder meer om de volgende onderwerpen:

- Rijkswaagen;
- Kustfundament;
- Grote Rivieren;
- Waddenzee en waddengebied;
- Defensie;
- Hoofdwegen en hoofdspoorwegen;
- Elektriciteitsvoorziening;
- Buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen;
- Natuurnetwerk Nederland;
- Primaire waterkeringen buiten het kustfundament;
- IJsselmeergebied (uitbreidingsruimte);
- Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde.

Relatie met het plangebied

Het plangebied maakt geen deel uit van een van de bovengenoemde gebieden. Derhalve is de beoogde ontwikkeling in het bestemmingsplan niet strijdig met het nationaal ruimtelijk belang, zoals neergelegd in het Barro.

Wettelijk kader

Bij het opstellen van ruimtelijke plannen is diverse (milieu)wetgeving van toepassing, waaronder de Wet luchtkwaliteit, Wet natuurbescherming, Besluit externe veiligheid, Wet geluidhinder, etc. Op deze aspecten zal in hoofdstuk 5 nader worden ingegaan.

2.2 Provinciaal beleid

Omgevingsvisie Drenthe

Het omgevingsbeleid voor de provincie Drenthe is opgenomen in de Omgevingsvisie Drenthe. Provinciale staten van Drenthe hebben op 2 juni 2010 de Omgevingsvisie Drenthe vastgesteld. Op 2 juli 2014 is de Actualisatie Omgevingsvisie Drenthe vastgesteld. De Omgevingsvisie is hét strategische kader voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van Drenthe in de periode tot 2020. De visie formuleert de belangen, ambities, rollen, verantwoordelijkheden en sturing van de provincie in het ruimtelijke domein.

De Omgevingsvisie Drenthe vervangt het tweede Provinciaal omgevingsplan (POPII) en is een integratie van vier wettelijk voorgeschreven planvormen; de provinciale ruimtelijke structuurvisie, het provinciaal milieubeleidsplan, het regionaal waterplan en het provinciaal verkeers- en vervoersplan. De missie van de Omgevingsvisie is 'Het koesteren van de Drentse kernkwaliteiten en het ontwikkelen van een bruisend Drenthe, passend bij deze kernkwaliteiten'.

Ambities

De provincie heeft diverse ambities. De belangrijkste ambities die een relatie hebben met het voorliggend bestemmingsplan zijn hieronder op hoofdlijnen weergegeven.

Kernkwaliteiten

Het is de ambitie van de provincie om de ruimtelijke identiteit van Drenthe te versterken. Dat wordt gedaan door nieuwe ontwikkelingen te bezien in samenhang met de kernkwaliteiten. De kernkwaliteiten zijn de kwaliteiten die bijdragen aan de identiteit en aantrekkelijkheid van Drenthe. De volgende kernkwaliteiten zijn benoemd:

- Rust, ruimte, natuur en landschap;
- Oorspronkelijkheid (authenticiteit, Drents eigen);
- Naoberschap;
- Menselijke maat;
- Veiligheid
- Kleinschaligheid (Drentse schaal)

Het behouden en waar mogelijk ontwikkelen van de kernkwaliteiten is van provinciaal belang. De provincie heeft deze kernkwaliteiten uitgewerkt in de Omgevingsvisie. Hiertoe zijn bij de omgevingsvisie zes kaarten opgenomen (voor natuur, landschap, stilte en duisternis, aardkundige waarden, archeologie en cultuurhistorie).

Kernkwaliteiten binnen bestaand stedelijk gebied

De verantwoordelijkheid voor de kernkwaliteiten binnen het bestaand stedelijk gebied ligt bij de gemeente. Een uitzondering hierop wordt gemaakt voor archeologie en in specifieke gevallen voor cultuurhistorie. Het provinciaal belang geldt alleen binnen bestaand stedelijk gebied als de desbetreffende kern is opgenomen op de kaart 'kernkwaliteit cultuurhistorie'. De kern Gieten is opgenomen op deze kaart en maakt deel uit van het gebied Hondsrug en is op de cultuurhistorische kaart aangegeven als esdorp. De onderdelen archeologie en cultuurhistorie vormen voor het plangebied derhalve belangrijke aandachtsgebieden.

Cultuur

De provincie streeft naar een bruisende provincie die inspireert met culturele activiteiten. Cultuurparticipatie en de continuïteit in het voorzieningenniveau die hiervoor nodig is, zijn van provinciaal belang.

Strategie

Robuuste systemen en multifunctionele gebieden

Om hun ambities te kunnen verwezenlijken, maakt de provincie onderscheid tussen 'robuuste systemen' en 'multifunctionele gebieden'. Het plangebied behoort tot de robuuste systemen. Er zijn vier 'systemen' die de dragers zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling van Drenthe:

- sociaal-economische systeem;
- watersysteem;
- natuursysteem;
- landbouwsysteem.

Voor de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van Drenthe moeten deze vier systemen 'robuust' zijn. Een systeem is robuust als een verstoring als gevolg van een ontwikkeling geen significante gevolgen heeft voor het functioneren ervan. Binnen de robuuste systemen staat de ontwikkeling van de desbetreffende hoofdfunctie (wonen, werken, water, natuur of landbouw) voorop. Dit betekent dat de ontwikkeling van andere functies geen

Uitsnede visiekaart Omgevingsvisie Drenthe met aanduiding plangebied

significante negatieve invloed mag hebben op het functioneren van de hoofdfunctie. Voor alle ontwikkelingen, dus ook die van de hoofdfunctie, geldt dat de ruimtelijke kwaliteit er door moet worden versterkt. Het plangebied behoort blijkens de Visiekaart van de Omgevingsvisie tot het sociaal - economische systeem. De kleinschalige uitbreiding van de Dorpskerk in het plangebied past binnen deze hoofdfunctie. De hier aanwezige hoofdfunctie – een gemengd centrumgebied met detailhandel, horeca, dienstverlening, wonen en maatschappelijke functies – wordt hiermee verder ontwikkeld. Bovendien wordt de ruimtelijke kwaliteit versterkt doordat de uitbreiding bijdraagt aan het behoud van de monumentale en beeldbepalende kerk. De gebruikswaarde en daarmee de toekomstwaarde van de kerk wordt met de uitbreiding immers verhoogd. Dit heeft positieve effecten op de leefbaarheid.

Ruimtelijke kwaliteit

Daarnaast is de ruimtelijke kwaliteit een van de speerpunten tot bereiken van de ambities. Door ontwikkelingen te stimuleren die zorgvuldig gebruikmaken van de ruimte, die de kernkwaliteiten behouden en waar mogelijk versterken en de kwaliteit van milieu en leefomgeving waarborgen zal een bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit geleverd worden. Een belangrijk aspect bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen is het 'zorgvuldig ruimtegebruik'. Om zorgvuldig ruimtegebruik in Drenthe te stimuleren, wordt gestreefd naar het bundelen van wonen en werken. Verdichting gaat vóór uitbreiding. Extra ruimte voor wonen en werken is er in (of aansluitend op) het bestaande bebouwde gebied en gebundeld rond de regionale voorzieningen voor infrastructuur en openbaar vervoer.

Voor het inpassen van ruimtevragende functies wenst de provincie de SER-ladder als denkmodel te hanteren. Deze methode helpt een goede afweging te maken bij het inpassen van ruimtebehoefte voor wonen, bedrijvigheid en infrastructuur. Het model stelt onder meer dat extra ruimte voor wonen en werken zoveel mogelijk moet worden gezocht in of aansluitend aan bestaand bebouwd gebied (onder andere door herstructurering) en gebundeld rond de nationale en regionale infrastructuur en de openbaar vervoervoorzieningen.

De uitbreiding van de Dorpskerk in het plangebied sluit aan op het bovenstaande provinciaal beleid. Er wordt immers gebouwd in bestaand stedelijk gebied van de kern Gieten, zodat sprake is van 'inbreiding voor uitbreiding'. Er wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de ruimtelijke kwaliteit middels 'behoud door ontwikkeling'. Immers, de uitbreiding van de Dorpskerk vergroot de gebruikswaarde en daarmee de toekomstwaarde van de kerk. Hierdoor kan het monumentale gebouw worden behouden en onderhouden, hetgeen een positief effect heeft op de leefbaarheid van het centrumgebied van Gieten.

Provinciale Omgevingsverordening

In de Provinciale Omgevingsverordening heeft de provincie Drenthe onder meer zijn Omgevingsvisie (deels) vertaald, voor zover het planologisch relevante aspecten betreft. De laatste versie van de verordening is op 17 oktober 2015 in werking getreden. Sindsdien is de verordening op enkele onderdelen partieel herzien. Het onderhavige plan is in overeenstemming met de verordening.

Artikel 3.7 Werken met kernkwaliteiten

In artikel 3.7 lid 2 van de Omgevingsverordening is opgenomen dat als bij een ruimtelijk plan kernkwaliteiten betrokken zijn:

- a. wordt in het ruimtelijk plan uiteengezet dat met het desbetreffende plan wordt bijgedragen aan behoud en ontwikkeling van de bij dat plan betrokken kernkwaliteiten conform provinciaal beleid en de sturingsniveaus zoals die zijn verwoord in de Omgevingsvisie;
- b. maakt het desbetreffende ruimtelijk plan geen nieuwe activiteiten dan wel wijziging van bestaande activiteiten mogelijk die deze kernkwaliteiten significant aantasten.

Op grond van artikel 3.1 wordt onder kernkwaliteiten verstaan: de kwaliteiten die bijdragen aan de identiteit en aantrekkelijkheid van Drenthe voor wat betreft: archeologie, aardkundige waarden, cultuurhistorie, landschap, rust en natuur. Uit de bij de verordening behorende kaarten D4 t/m D9 blijkt dat bij het plangebied de kernkwaliteiten zijn betrokken ten aanzien van de thema's archeologie, cultuurhistorie en landschap. Met het onderhavige plan voor beperkte uitbreiding van een kerk wordt bijgedragen aan het behoud van deze drie kernkwaliteiten en zullen deze kernkwaliteiten niet significant worden aangetast. Daartoe wordt het volgende overwogen.

Archeologie

Op kaart D4 'Kernkwaliteit Archeologie' is het plangebied aangeduid als 'verwachting toetsen (Havelterberg en Drentsche Aa gebied)'. Dit betekent dat sprake is van een archeologische verwachtingswaarde. Het sturingsniveau 'verwachting toetsen' houdt volgens de Omgevingsvisie in dat bij bodemingrepen archeologisch onderzoek verricht moet worden. Echter, niet voor alle bodemingrepen is archeologisch onderzoek vereist. Dit hangt blijkens de Omgevingsvisie af van het (vrijstellingen)beleid dat is uitgewerkt in de gemeentelijke archeologiekaarten. Deze kaarten zijn leidend. De gemeente Aa en Hunze heeft een gemeentelijke archeologische beleidsadvieskaart opgesteld. Op deze kaart is het plangebied aangeduid als terrein van hoge archeologische waarde (inclusief dorpskernen). In deze gebieden geldt een vrijstellingsgrens voor archeologisch onderzoek van 80 m². De beoogde uitbreiding van de kerk geeft een oppervlakte van circa 75 m². Derhalve is er geen archeologisch onderzoek benodigd voor het plan. Wel zal het graafwerk worden begeleid door een amateurarcheoloog, zie ook paragraaf 5.2. Concluderend kan worden gesteld dat de kernkwaliteit archeologie niet aangetast wordt door het plan en deze kernkwaliteit behouden blijft.

Cultuurhistorie en landschap

Op kaart D6 'Kernkwaliteit Cultuurhistorie' heeft het plangebied de aanduiding 'eisen stellen' en behoort tot de cultuurhistorische hoofdstructuur. Het sturingsniveau 'eisen stellen' gaat ervan uit dat ontwikkelingen op de cultuurhistorische samenhang voortbouwen. Op kaart D7 'Kernkwaliteit Landschap' heeft het plangebied de aanduidingen 'esdorpenlandschap' en 'Nationaal Landschap Drentsche Aa'.

De kernkwaliteiten op het gebied van cultuurhistorie en landschap die bij het plangebied betrokken zijn, zijn verbonden met het esdorpenlandschap waarin het plangebied gelegen is. Dit is een gaaf en kleinschalig cultuurlandschap

met een duidelijke samenhang in tijd en ruimte. De karakteristiek van het esdorpenlandschap uit zich in een zichtbare ruimtelijke samenhang tussen esdorp, es, beekdal en veld met bijbehorend microreliëf en beplantingselementen als houtwallen en esrandbosjes. Bovendien kent het esdorpenlandschap een grote tijdsdiepte, wat blijkt uit vele zichtbare en onzichtbare (pre)historische bewoningssporen als nederzettingen, grafmonumenten en celtic fields. Het provinciaal cultuurhistorisch beleid in de Omgevingsvisie is gericht op het in stand houden van deze karakteristiek van het esdorpenlandschap, alsmede het vasthouden en zorgvuldig doorzetten van de ruimtelijke opzet van de esdorpen. Deze opzet wordt getypeerd door een vrije ordening van bebouwing en boerderijen, afwisseling tussen bebouwde plekken en open ruimtes (in het bijzonder de brinken) en doorzichten naar het omliggende buitengebied. Het landschapsbeleid uit de Omgevingsvisie streeft het behouden en versterken van de karakteristieke kenmerken van het esdorpenlandschap na: de (eenmans)essen en beekdalen. Specifiek is dit beleid gericht op behoud van de open ruimte van de essen en het versterken van esrandbeplanting en het behoud van het onbebouwde karakter van de beekdalen en versterken van karakteristieke beekdalbeplanting. Dit wordt nog extra bevestigd door de provincie door aan te geven dat er sprake is van het nationaal landschap Drentsche Aa. Dit gebied karakteriseert zich door een zichtbare ruimtelijke samenhang tussen esdorp, es, beekdal en veld met bijbehorend microreliëf en beplantingselementen, zoals houtwallen en esrandbosjes. Het beleid van de provincie op dit specifieke landschap is hetzelfde als voor een algemeen esdorpenlandschap, namelijk het beek- en esdorpenlandschap te behouden en te versterken.

Het bestemmingsplan maakt een beperkte uitbreiding van de Dorpskerk in het plangebied mogelijk. Hierdoor worden de met het esdorpenlandschap samenhangende kernkwaliteiten cultuurhistorie en landschap niet aangetast en blijven behouden. Er wordt immers gebouwd in bestaand stedelijk gebied van de kern Gieten, op een wijze die passend is bij de stedenbouwkundige structuur en de monumentale waarden van de kerk. De opzet van het esdorp Gieten en de karakteristiek van het esdorpenlandschap wordt niet geschaad. Het plan draagt bij aan het behoud en versterking van de kernkwaliteiten doordat de uitbreiding bijdraagt aan het behoud van de monumentale en beeldbepalende kerk aangezien deze de gebruikswaarde en daarmee de toekomstwaarde verhoogd.

Artikel 3.33 Nationaal Landschap Drentsche Aa

Tot het Nationaal Landschap Drentsche Aa behoort het gebied dat valt binnen de begrenzing Nationaal Landschap Drentsche Aa dat is aangegeven op kaart D2 van de Omgevingsverordening. Blijkens deze kaart valt het plangebied binnen het Nationaal Landschap Drentsche Aa.

In artikel 3.33 lid 1 van de Omgevingsverordening is opgenomen dat een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op gebied dat onderdeel uitmaakt van het Nationaal Landschap Drentsche Aa alleen kan voorzien in ruimtelijke ontwikkelingen voor zover deze bijdragen aan het behoud en versterken van en niet in strijd zijn met de doelstellingen, kwaliteiten en kenmerken van het Nationaal Landschap Drentsche Aa, zoals deze zijn opgenomen in de

Landschapsvisie Drentsche Aa of het BIO-plan Drentsche Aa 2.0 (2012 – 2020).

Het plan voor de uitbreiding van de kerk is hiermee in overeenstemming. In het BIO-plan is aangegeven dat het behoud van het gebied is gebaat bij verdere ontwikkeling in plaats van conservering. De uitbreiding van de kerk is een voorbeeld van dergelijk 'behoud door ontwikkeling'. De uitbreiding vergroot immers de gebruikswaarde en daarmee de toekomstwaarde van de kerk, waardoor deze kan worden behouden en onderhouden. Bovendien blijven met de uitbreiding de kenmerken en kwaliteiten van het Nationaal Landschap Drentsche Aa behouden. De karakteristieken van het esdorpen-landschap en het esdorp Gieten worden door de uitbreiding namelijk niet aangetast.

2.3 Gemeentelijk beleid

Herijking Strategische Toekomstvisie 2025

Op 28 mei 2016 heeft de gemeenteraad van de gemeente Aa en Hunze de Herijking van de Strategische Toekomstvisie vastgesteld. Vele inwoners hebben meegedacht en meegepraat over de toekomst van hun dorp en omgeving. Doel was een geactualiseerde versie van de Strategische Toekomstvisie op te stellen. Voor het onderhavige plan is de nieuwe kijk op voorzieningen, leefbaarheid en wonen van belang. Deze nieuwe kijk zegt het volgende.

Ambitie

De gemeente Aa en Hunze is en blijft bestaan uit aantrekkelijke woongemeenschappen: ruim en groen wonen in een zorgzame omgeving. De samenstelling van de bevolking is daarbij belangrijker dan aantallen. De voorzieningen in de kleinere kernen hebben het moeilijk. Alle bestaande voorzieningen in de dorpen openhouden, is geen vanzelfsprekendheid. De inzet van inwoners zal hier grotendeels bepalend in zijn. De gemeente stelt zelf de ambitie dat in elke kern een ontmoetingsplek behouden blijft, in welke vorm dan ook.

Rolopvatting

De gemeente handelt vanuit de overtuiging dat de meeste inwoners goed in staat zijn om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor hun huidige en toekomstige woon- en leefsituatie. De gemeente is voor een belangrijk deel afhankelijk van particulier en privaat initiatief, brengt partijen bij elkaar, maakt prestatieafspraken en stemt af met buurgemeenten en de provincie. Heel gericht stimuleert en faciliteert de gemeente ontwikkelingen, zonder verantwoordelijkheden over te nemen.

Concretisering

- Het in stand houden van het voorzieningenaanbod vergt creatieve oplossingen, waarbij de hoofdrol niet langer per definitie bij de gemeente ligt. Meegroeien met de samenleving is het uitgangspunt, evenals het inspelen op behoeften van de doelgroepen. Dit betekent een verschuiving in voorzieningen. Het leidt ook tot het verdwijnen en het ontstaan van verenigingen. Dit is een continue beweging die zich moeilijk laat regisseren. Tegelijkertijd worden mensen mobieler waardoor grotere

afstanden te overbruggen zijn. Extra aandacht gaat uit naar de jongeren en de ouderen, zowel qua voorzieningen als woningaanbod. Het tegemoetkomen aan de behoeften van deze doelgroepen is van belang voor een evenwichtige bevolkingssamenstelling en een vitale gemeenschap;

- Een opgave voor de komende jaren wordt het vinden van een goede invulling voor leegstaande panden. Versoepeling van regelgeving helpt hierbij. De gemeente pakt een faciliterende en ondersteunende rol.
- Het beleid is gericht op behoud van de bestaande voorzieningen op bestaande locaties. Deze ondersteunen tot mogelijk het moment komt, dat het draagvlak onder een voorziening wegvalt. Hierdoor kunnen verschillen in het aanbod en niveau van voorzieningen tussen gebieden ontstaan. Belangrijk is de aanwezigheid van draagvlak in een gebied en dat er een minimum voorziening - een ontmoetingsplek- in elk dorp aanwezig is.
- Voortbouwend op het voorzieningenbeleid houden we vast aan de ambitie dat elk dorp een ontmoetingsplek moet hebben. De vorm kan verschillend zijn; een dorpshuis, een dorpskamer, een sportkantine of een café. Bepalend hierin is de huidige situatie (wat is er aanwezig in een dorp) en hoe gaan de inwoners ermee om (draagvlak, inzet e.d.). De gemeente faciliteert en denkt mee. De ontmoetingsplekken komen - in lijn met het dorpshuizenbeleid - in handen van de inwoners zelf.
- Voor de centra van Annen, Gieten en Rolde actief inzetten op een levendig dorpshart, een aantrekkelijk winkelaanbod en horeca. Deze dorpen vervullen binnen de gemeente een regiofunctie. We zetten gezamenlijk met ondernemers en bewoners in op het terugdringen van de leegstand en het herontwikkelen van lelijke plekken.

Er kan worden geconcludeerd dat het onderhavige plan voor de uitbreiding van de Dorpskerk past binnen de Strategische Toekomstvisie. Het plan draagt bij aan het in stand houden van het voorzieningenaanbod, een levendig dorpshart en gaat leegstand tegen.

Toekomstvisie Gieten

In de toekomstvisie voor Gieten ("Gieten begrepen," een strategische toekomstvisie op Gieten tot circa 2015, vastgesteld op 16 april 2003) wordt onder andere aangegeven hoe in de toekomst omgegaan kan worden met het centrum van Gieten en het bijbehorende voorzieningenniveau.

In de visie wordt geconcludeerd dat Gieten een compleet voorzieningenniveau heeft. Voor alle basisbehoeften (eerste levensbehoeften) kan men in het dorp terecht. Ook de omgeving van Gieten maakt hiervan gebruik. Een veel gehoorde klacht betreft dan ook niet zozeer het aanbod van de voorzieningen, als wel het verspreid liggen ervan. Hierdoor ontbreekt de samenhang en zijn er weinig plekken in het dorp waar mensen uit verschillende leeftijdscategorieën en met andere leefstijlen elkaar ontmoeten. Door de activiteiten op sociaal-maatschappelijk en commercieel gebied meer te concentreren, zal de kwaliteit van de voorzieningenstructuur verbeteren. Ook de afzonderlijke voorzieningen zullen hiervan profiteren doordat deelname aan het sociale dorpsleven, en daardoor de levendigheid in het dorp, toeneemt. Het beleid is erop gericht om in het dorp meer ontmoetingsplekken

te realiseren. Bij voorkeur krijgen dergelijke voorzieningen een plek in/bij het centrum.

Het onderhavige plan voor de uitbreiding van de Dorpskerk sluit aan op het beleid uit de Toekomstvisie. Met de uitbreiding kan de Dorpskerk functioneler gebruikt worden, waardoor deze een nadrukkelijker rol kan vervullen voor sociaal-maatschappelijke activiteiten en als ontmoetingsplek, dit mede gezien zijn ligging in het centrum. Dit komt de levendigheid in het dorp ten goede.

Overigens wordt momenteel gewerkt aan een Omgevingsvisie Centrum Gieten, welke de toekomstvisie zal vervangen. Deze zal naar verwachting eind 2017 door de gemeenteraad worden vastgesteld.

Nota Welstandsbeleid Aa en Hunze 2013

De Nota Welstandsbeleid Aa en Hunze 2013 maakt deel uit van een integraal ruimtelijk kwaliteitsbeleid. Het welstandsbeleid en het bestemmingsplan moeten dan ook niet los van elkaar worden gezien, in zekere zin zijn ze complementair. De bebouwingsbepalingen uit het bestemmingsplan en het gebiedsgerichte welstandsbeleid bepalen samen de veranderbaarheid van de bebouwing in een bepaald gebied.

Het bestemmingsplan regelt de ruimtelijke aspecten, zoals ligging van de bebouwing, afmeting van de gebouwen, dakhellingen, bijgebouwen, en dergelijke. Het welstandsbeleid ziet toe op de (beeld)kwaliteit van deze elementen.

Het plangebied behoort in de welstandsnota tot het gebied historische kern esdorp. Het welstandsbeleid is hier gericht op behoud van het waardevolle bebouwingsbeeld en de ruimtelijke structuur. Verder is de versterking en herstel van de cultuurhistorisch waardevolle opbouw van deze kernen een beleidspunt. Om dit te bewerkstelligen zijn in de Welstandsnota criteria opgenomen ten aanzien van de ligging, massa en vorm, gevelopbouw, detaillering en materiaal- en kleurgebruik van bouwwerken.

3. BESTAANDE SITUATIE

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving van de bestaande situatie gegeven. In het navolgende wordt eerst een korte beschrijving van het plangebied in groter verband weergegeven. Vervolgens wordt ingezoomd op het plangebied.

3.1 De locatie in de omgeving

Historie

Gieten is gelegen op het zand van de Hondsrug. De Hondsrug is een heuvelrug in het oosten van Drenthe die loopt van de stad Groningen naar Emmen. De rug is ongeveer 60 km lang, ligt gemiddeld 20 meter boven NAP en heeft in het oosten een uitermate rechte begrenzing. De Hondsrug vormt de oostelijke rand van het Drents keileemplateau, dit is ontstaan tijdens de landijsbedekking van de voorlaatste IJstijd, het Saalien. Onder het grote gewicht van het honderden meters dikke landijs pakket werden zand, grind en stenen samengedrukt en uitgesmeerd tot leem.

Ten westen van de Hondsrug liggen nog meer parallel lopende ruggen. Over het ontstaan van de ruggen is al veel gespeculeerd. Oorspronkelijk dacht men dat de ruggen het gevolg zijn van tektonische activiteit, mede door de scherpe oostgrens van de Hondsrug. Voor tektoniek zijn echter nooit bewijzen gevonden in het gebied en dus wordt de verklaring tegenwoordig gezocht in het landijs. Tijdens het Saalien perste de Hondsrug-ijsstroom zich met grote snelheid tussen twee stil liggende ijslobben door. Hierbij werden al bestaande heuvelruggen in de richting van de ijsstroom (NNW-ZZO) georiënteerd.

Stedenbouwkundige structuur

De planlocatie bevindt zich in de kern van Gieten aan het kruispunt Brink-Schoolstraat-Eexterweg. De Brink, die in zuidelijke richting overgaat in de Stationsstraat, vormt een centrale historische noord-zuid as in de kern en behoort tot het centrumgebied van Gieten.

De Brink maakt samen met de noord-zuid lopende Spekstoep, Oude Wildervanksterweg/Stationsstraat, de ten oosten daarvan gelegen Ambachtsstraat, de oost-west lopende Eexterweg/Schoolstraat en de Asserstraat/Boddeveld deel uit van de oorspronkelijke structuur van Gieten.

Ook de bebouwing langs deze wegen is nog oorspronkelijk van opzet en bestaat veelal uit individuele panden direct aan de straat of met een kleine voortuin. Deze dorpse bebouwing bestaat uit één of maximaal twee bouwlagen met kap. De individuele gebouwen kennen verschillende leeftijden en vormgeving. Dit is veelal het gevolg van de vervangende nieuwbouw in particulier opdrachtgeverschap die in de loop der jaren heeft plaatsgevonden. De Brink vormt het oudste onderdeel in deze structuur. Deze lag van oudsher centraal in de opzet van het esdorp Gieten, met daaraan de kerk die in verhouding bescheiden van opzet is en die een dochterparochie was van de veel grotere kerk in Anloo.

Gieten in 1812, met ligging plangebied
(De Franse kaarten van Drenthe, H.J. Versfelt en M. Schroor, Heveskes uitgevers)

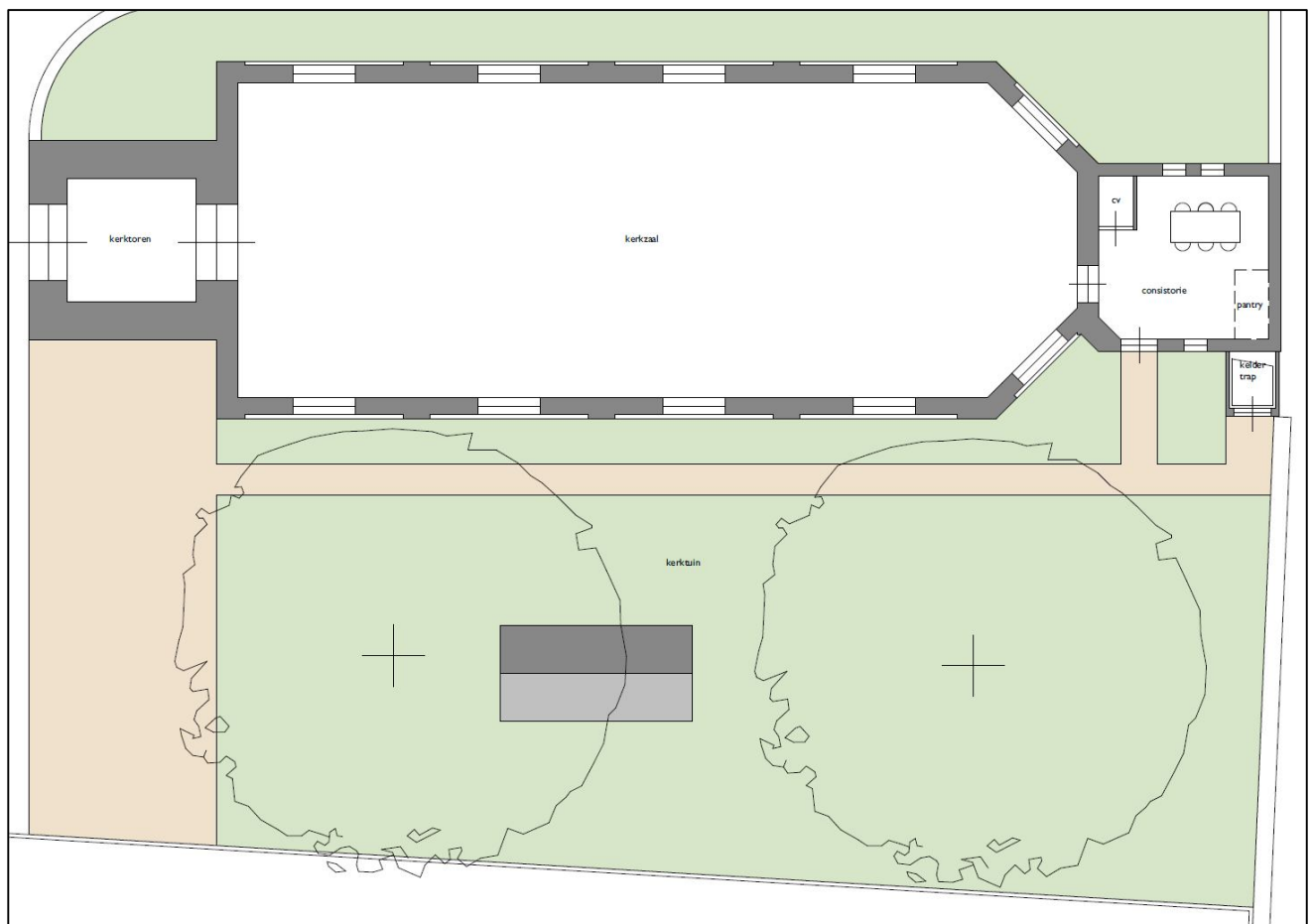
Gieten in 1896, met ligging plangebied
(Historische topografische kaarten, uitgeverij 12 provinciën)

3.2 Bestaande situatie plangebied

De Dorpskerk, een Nederlands-Hervormde kerk, is gesitueerd in de oude kern van Gieten op het perceel Brink 8. Dit is een centrale en daarmee markante plek, omdat de Brink hier kruist met de Schoolstraat - Eexterweg. De kerk bestaat uit een kerktoren, met daarachter de kerkzaal en de consistorie. Het kerkgebouw is evenals de toren sinds 1965 een Rijksmonument.

De kerktoren bevindt zich direct aan de Brink en vormt tevens de ingang van de kerk voor bezoekers. De toren dateert oorspronkelijk uit 1803 en is herbouwd in 1864. In de toren hangen twee klokken uit respectievelijk 1520 en 1565, met een diameter van ca. 100 cm. De eerstgenoemde is gegoten door W. Schonenborch, de andere is van een onbekende gieter. Op de oudste klok staat onder meer een afbeelding van Christus en van Maria met kindje Jezus. De toren is voorzien van een mechanisch uurwerk. Op de torenspits staat een paard met daaronder drie appels. Het paard symboliseert de (boeren)gemeenschap waarmee de kerk van Gieten verbonden is. De appels symboliseren het teken van de verleiding.

De kerkzaal met de achterliggende consistorie is gebouwd in 1849. Deze is parallel aan de Schoolstraat gesitueerd en daardoor direct en goed zichtbaar vanuit de openbare ruimte. De consistorie onderscheidt zich van de kerkzaal vanwege de smallere plattegrond en de lagere goot- en bouwhoogte. Wel kent deze dezelfde bouwstijl als de zaal waardoor sprake is van één samenhangend

Bestaande situatie plangebied (bron: KAW architecten en adviseurs)

ensemble. De kerk ontleent zijn monumentale status aan haar inventaris. Hierbij horen een 17e eeuwse preekstoel, twee zilveren bekers uit respectievelijk 1644 en 1840, een smeedijzeren houder met doopbekken van eind 18e eeuw, een éénklaviers orgel uit 1894 dat gemaakt is door L. van Dam en Zonen, een offerbok uit 1785 en de rouwkast voor Nicolaas Harmen van Echten uit 1742. Op het koor liggen vier grafzerken uit de jaren 1646, 1650, 1677 en 1765. Deze zijn van respectievelijk zijn vrouw, dochter, dominee Johannes Knijphuisen en dominee Henricus Carolus van Bijler. Ook twee 18^e eeuwse eiken kerkbanken, geschonken in 1837 door de erfgenamen van dominee Johannes Dijck behoren tot de inventaris.

Zuidelijk van het kerkgebouw bevindt zich de kerktuin. Deze tuin ligt ingeklemd tussen de kerk, het perceel Brink 6 en het perceel Schoolstraat 2. In de tuin staat een bijgebouw (bergruimte en toilet) van één bouwlaag met flauwe kap. Dit gebouw is gesitueerd tussen twee grote bomen, een groene beuk en een rode beuk. Rondom de voet van de rode beuk groeit de Bosgeelster. Dit betreft ongeveer 30 plantjes die alleen of in kleine groepjes voornamelijk binnen 1 meter afstand van de boom groeien. In de tuin is verder een verhard pad aanwezig dat naar de consistorie loopt. Direct zuidelijk van de kerktoren is eveneens verharding aanwezig. Aan de noordzijde van het kerkgebouw is tussen het gebouw en het trottoir een strook met gras gelegen die bij het perceel van de kerk hoort.

Het perceel Brink 8 is direct ontsloten op de Brink. Deze straat bestaat uit 2 rijbanen met ter hoogte van het plangebied aan beide zijden een trottoir/voetpad. Tussen het voetpad en de rijbaan is vaak een groenstrook met gras en hoogopgaande laanbeplanting aanwezig. Dit geeft de straat een groene uitstraling. Direct voor de kerk ontbreekt de groenstrook, maar is de

Bestaande situatie plangebied (bron: KAW architecten en adviseurs)

laanbeplanting wel doorgezet. De Brink heeft samen met de Spekstoep, Stationsstraat en Gasselterweg een doorgaande verkeersfunctie in noordelijke en zuidelijke richting.

De directe omgeving van de Dorpskerk karakteriseert zich als een gemengd gebied. Er is sprake van een sterke functiemenging omdat diverse functies direct naast elkaar voorkomen, zoals detailhandel, kantoren, dienstverlening, wonen, horeca en maatschappelijke functies. Ten zuiden en ten westen van het plangebied zijn woningen gesitueerd. Noordelijk van het plangebied is een gebouw met dienstverlenings- en kantoorfuncties aanwezig. Oostelijk van het plangebied bevindt zich eveneens een woning (was vroeger een winkel).

Bestaande situatie plangebied (bron: KAW architecten en adviseurs)

4. PLANBESCHRIJVING

In dit hoofdstuk wordt de beoogde toekomstige situatie van het plangebied uiteengezet.

4.1 Toekomstige situatie

Het initiatief

Het kerkbestuur van de Dorpskerk in Gieten wil het bestaande kerkgebouw uitbreiden met een aanbouw aan de zuidoostzijde. De uitbreiding maakt een functioneler gebruik van de kerk mogelijk. Hierdoor kan de kerk blijvend worden ingezet voor kerkelijke, culturele en maatschappelijke functies. De gebruikswaarde en daarmee de toekomstwaarde van het monumentale gebouw worden zo met de uitbreiding vergroot. Hierdoor kan de kerk worden behouden en onderhouden, waardoor sprake is van behoud door ontwikkeling.

Bebouwing

Het bouwplan gaat uit van de realisatie van een aanbouw aan de zuidzijde van de consistorie die haaks op het kerkgebouw staat. De aanbouw bestaat als het ware uit een apart gebouw, welke met een tussenlid verbonden wordt aan de consistorie. De aanbouw krijgt een andere bouwstijl dan de kerk en zal voorzien worden van een plat dak. De afwijkende bouwstijl en de uitstraling als apart gebouw, zorgen ervoor dat de uitbreiding in architectonisch opzicht duidelijk te onderscheiden is van de kerk. Het monumentale kerkgebouw blijft dan ook volledig als zodanig herkenbaar. De vormgeving van de uitbreiding leidt tot een eigentijdse toevoeging aan het kerkgebouw waarmee de monumentale waarden van het kerkgebouw niet worden aangetast.

De aanbouw, inclusief tussenlid, krijgt een oppervlakte van circa 75 m². Het nieuwe gebouw heeft een schuin lopende plattegrond en wordt parallel aan de erfgrans van het perceel Schoolstraat 2 gesitueerd. De afstand tot de erfgrans van dit perceel, de bestaande muur, welke gehandhaafd blijft, is 41,5 cm. De

Impressie uitbreiding Dorpskerk (bron: KAW architecten en adviseurs)

afstand van tot de perceelsgrens met het perceel Brink 6 bedraagt minimaal 1 meter. Zoals gezegd wordt het gebouw voorzien van een plat dak. De hoogte bedraagt 3,5 meter. Het tussenlid is iets lager, namelijk 2,6 meter. Deze lagere hoogte benadrukt dat de uitbreiding een op zichzelf staand gebouw is. De omvang, situering en hoogte van de uitbreiding worden, mede gelet op de ligging in de dorpskern van Gieten, vanuit ruimtelijk-stedenbouwkundig oogpunt aanvaardbaar geacht.

Impressie uitbreiding Dorpskerk (bron: KAW architecten en adviseurs)

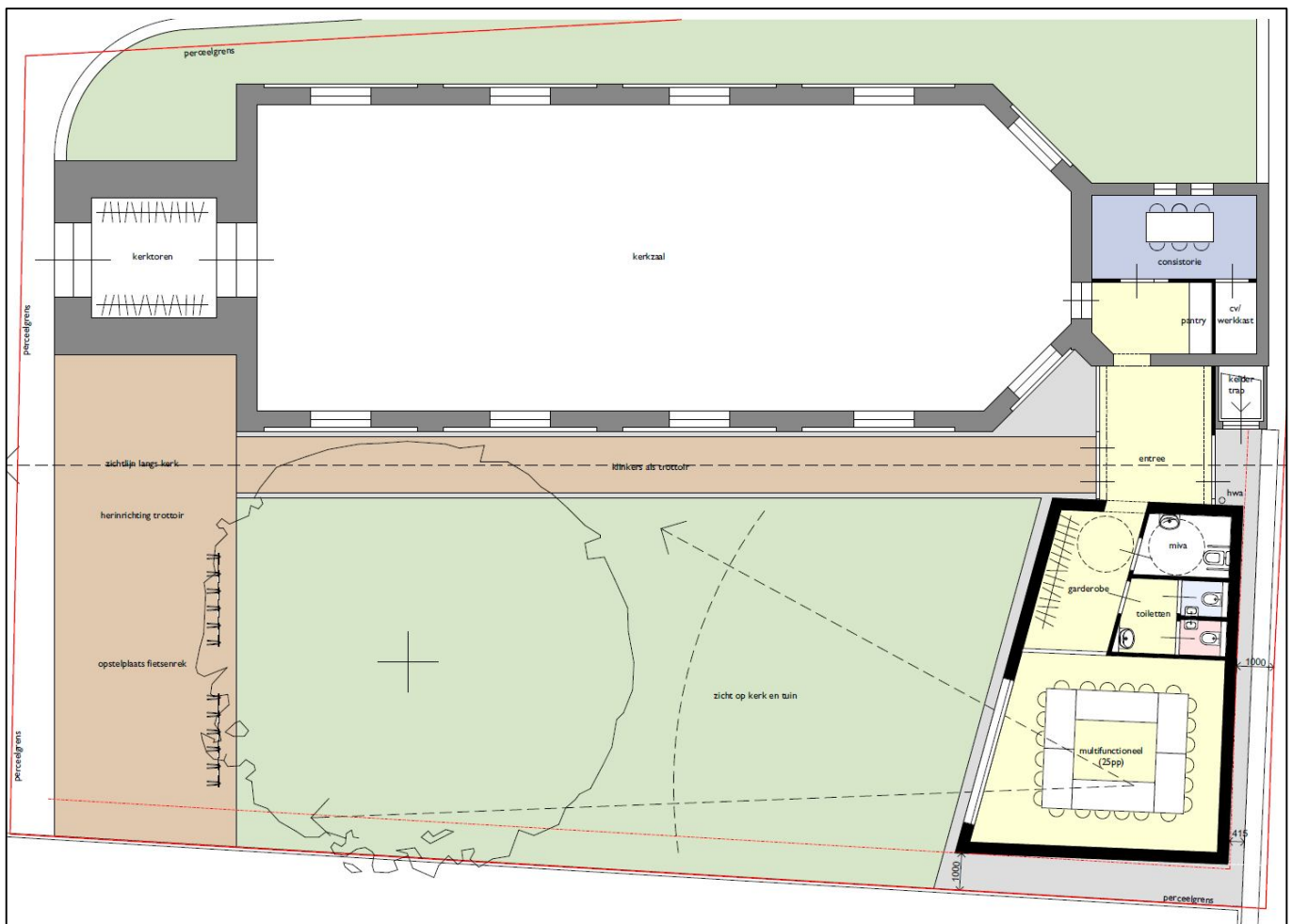
De aanbouw biedt plaats aan een vergaderruimte voor maximaal 25 personen, een garderobe en een toiletgroep (dames, heren en invaliden). Vanuit de vergaderruimte is er uitzicht op de kerk en kerktuin middels een grote glazen pui. Zo wordt een duidelijke relatie gelegd tussen binnen en buiten. De entree van de aanbouw en de consistorie wordt gesitueerd in het tussenlid. Vanuit het tussenlid is er een rechte zichtlijn langs de kerk. Om tot een goede aansluiting te komen van het tussenlid op de consistorie, wordt deze laatste inpandig verbouwd. Er wordt verkeersruimte gerealiseerd die tevens plaats biedt aan een nette compacte keukenvoorziening en welke een verbindende schakel vormt tussen de kerkzaal en het tussenlid.

Inrichting perceel

De uitbreiding van de kerk gaat gepaard met een herinrichting van de buitenruimte. Het bestaande bijgebouw in de kerktuin zal worden gesloopt. Per saldo neemt de oppervlakte aan bebouwing daarom maar beperkt toe, met circa 62,5 m². Ten behoeve van het bouwplan zal de rode beuk op het perceel moeten worden gekapt. De gewone (groene) beuk blijft behouden. De groeiplaats van de Bosgeelster zal door de gemeente in overleg met het bestuur van de kerk worden afgegraven en het materiaal zal op een andere geschikte locatie worden herplaatst. Het voortbestaan van de populatie van de Bosgeelster kan zo worden zeker gesteld. Er wordt een nieuw klinkerpad aangelegd langs de kerk vanaf het trottoir naar de entree in het tussenlid. De bestaande verharding in de kerktuin nabij het te slopen bijgebouw zal worden verwijderd.

Het vellen van de rode beuk ten behoeve van de uitbreiding van de Dorpskerk wordt door de gemeente aanvaardbaar geacht. Van belang hierbij is dat het zonder velling van de beuk niet mogelijk is om tot een acceptabel ontwerp voor de uitbreiding te komen, mede gelet op de monumentale waarden van de kerk en de functie die de uitbreiding moet gaan vervullen. Tevens is van evident belang dat de uitbreiding de toekomstwaarde van het monumentale gebouw vergroot en daarmee een belangrijke bijdrage levert aan het behoud van de kerk. Het behoud van het gebouw, weegt zwaarder dan het behoud van de beuk, onder meer vanwege de belangrijke waarde die de kerk vervult in het historisch-stedenbouwkundig waardevolle ensemble van de Brink en omgeving. Daarbij komt dat de aanzienlijke meerkosten die gemoeid zijn met technische oplossingen ten behoeve van het behoud van de beuk niet opwegen tegen het doel dat daarmee gediend is, temeer omdat deze geen enkele garantie inhouden dat het behoud daadwerkelijk slaagt, aangezien beuk bekend staat als een boomsoort die zeer gevoelig is voor ingrepen in de groeiplaats. Achteruitgang van de groeiplaats wordt door beuken zeer slecht verdragen, zeker als beuken zich, zoals hier, in een kwetsbare fase van het leven bevinden.

Voor de te vellen rode beuk zal herplant plaatsvinden op een locatie elders in Gieten. De herplant zal voorafgaand aan de bouw van de uitbreiding plaatsvinden. Indien die wegens het plantseizoen niet mogelijk is dan zal dat in het

Situatietekening uitbreiding Dorpskerk (bron: KAW architecten en adviseurs)

eerstvolgende plantseizoen gebeuren. De omtrek van de te herplanten boom zal minimaal 30-35 cm bedragen.

Verkeer en parkeren

De vergaderruimte zal plaats bieden aan maximaal 25 personen. Op grond van CROW-publicatie 317 'Kencijfers parkeren en verkeersgeneratie' geldt dat voor religiegebouwen 0,2 parkeerplaatsen per zitplaats aanwezig moeten zijn. Dit betekent dat ten behoeve van de uitbreiding ($25 \times 0,2$) 5 parkeerplaatsen nodig zijn. In de directe omgeving van de Dorpskerk is voldoende parkeer-ruimte aanwezig om te voorzien in deze parkeerbehoefte. Het trottoir ten zuiden van de kerktoeren zal worden heringericht ten behoeve van voldoende parkeervoorzieningen voor fietsen.

De verkeersaantrekkende werking van de uitbreiding is beperkt. Uitgaande van de 5 benodigde parkeerplaatsen, is er sprake van ten hoogste 10 extra verkeersbewegingen (5×2) op een gemiddelde weekdag. Deze bewegingen zullen probleemloos opgaan in het heersende verkeersbeeld op de Brink-Schoolstraat.

3.4 Vertaling ontwikkeling naar bestemmingsplan

De uitbreiding van de Dorpskerk in het plangebied is vastgelegd in de regels en op de verbeelding van het bestemmingsplan.

Het gehele perceel Brink 8 heeft de bestemming 'Maatschappelijk' gekregen. Binnen deze bestemming zijn maatschappelijke voorzieningen, zoals levensbeschouwelijke voorzieningen als een kerk toegestaan. Hiermee worden de gebruiksmogelijkheden van de gronden en gebouwen niet verruimd ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan. Daarnaast zijn op het perceel bijbehorende voorzieningen, zoals tuinen, erven en terreinen mogelijk. Bedrijfswoningen zijn niet toegestaan.

Op de verbeelding is een bouwvlak opgenomen waarbinnen het bestaande te handhaven kerkgebouw staat en de uitbreiding gerealiseerd kan worden. De situering en omvang van het bouwvlak is afgestemd op het ontwerp voor de uitbreiding. Gebouwen zijn alleen binnen het bouwvlak toegestaan. Hierdoor ligt de situering van de gebouwen vast en kan niet worden gewijzigd. Tevens is hiermee de maximale oppervlakte aan gebouwen begrensd. De maximale bouwhoogte van de uitbreiding is op de verbeelding aangeduid.

De te handhaven groene beuk aan de zijde van de Brink is voorzien van de dubbelbestemming 'Waarde-Beschermwaardig houtopstand'. Hierdoor krijgt deze een maximale bescherming. Dit is bovendien conform het vigerende bestemmingsplan 'Gieten' waarin deze boom ook een dergelijke dubbelbestemming heeft.

5. MILIEU- EN OMGEVINGSASPECTEN

In dit hoofdstuk wordt een aantal omgevingsaspecten toegelicht die bij een ruimtelijk plan in beschouwing moeten worden genomen.

5.1 Water

5.1.1 Normstelling en beleid

Rijksbeleid

Sinds het rapport van de Commissie Waterbeheer 21e eeuw, *Anders omgaan met Water* (2001), is er meer aandacht voor de effecten van ruimtelijke ingrepen op de waterhuishouding. Om deze effecten tijdig te signaleren is de Watertoets inmiddels een verplicht onderdeel van ruimtelijke planvorming geworden. Dit moet leiden tot een waterparagraaf in ruimtelijke plannen waaruit blijkt wat het effect van het plan op de waterhuishouding is. In het kader van de watertoets dient vroegtijdig overleg met het waterschap plaats te vinden. Het plangebied ligt in het werkgebied van het waterschap Hunze en Aa's.

Beleid waterschap

Het waterschap Hunze en Aa's heeft in het beheerprogramma 2016-2021 aangegeven met welke ambities zij de ontwikkelingen en opgaven op het gebied van veiligheid, voldoende water en schoon en ecologisch gezond water wil oppakken. De beleidsdoelen zijn:

- Veiligheid: levensbedreigende situaties voor mensen mogen niet plaatsvinden; voor dieren probeert het waterschap die zoveel mogelijk te voorkomen;
- Voldoende water: zorgen voor voldoende water, nu en in de toekomst, zowel in droge als in natte perioden;
- Schoon en ecologisch gezond water: zorgen voor schoon en ecologisch gezond water, waarin systeemspecifieke dieren en planten voorkomen.

Daarnaast heeft het waterschap het beleidsdoel om te zorgen voor een optimale afstemming tussen water en ruimtelijke ordening en borgen daarbij dat water een meesturende rol heeft in de ruimtelijke ordening.

Gemeentelijk beleid

Het gemeenschappelijke waterbeleid van de gemeente Aa en Hunze en het waterschap Hunze en Aa's is vastgelegd in het Waterplan Aa en Hunze (2007). Het waterplan is een koepelplan voor afvalwater, oppervlaktewater en grondwater. In het waterplan is een visie op het waterbeheer tot 2015 opgenomen en een overzicht van gezamenlijke concrete verbetermaatregelen voor de periode tot en met 2012. Toepassing van duurzaam waterbeheer in het bebouwd gebied geldt als belangrijke oplossingsrichting om de visie te realiseren.

Het Gemeentelijk Rioleringsplan Aa en Hunze 2015 t/m 2019 (GRP) is op 22 januari 2015 door de raad vastgesteld. Met dit plan geeft de gemeente invulling aan de wettelijke verplichting om vast te leggen hoe zij inhoud geeft aan de zorgplicht voor het afvalwater, regenwater en grondwater. In het plan

is de volgende visie opgenomen: "Aa en Hunze wil beschikken over een duurzaam en robuust water- en rioleringsstelsel in het bebouwd gebied. We hebben inzicht in het stelsel en beheren het doelmatig, waardoor de lasten zo laag mogelijk blijven en overlast van water tot een minimum is beperkt. Gebruikers kunnen eenvoudig terecht bij de gemeente met klachten en vragen, maar we doen ook een beroep op hun eigen verantwoordelijkheid".

Aan de hand van de gemeentelijke visie zijn speerpunten voor komende planperiode bepaald. Dat zijn:

1. Inzicht in werking stelsel vergroten.
2. Duurzaamheid vergroten.
3. Anticiperen op klimaatverandering.
4. Samenwerking met waterketenpartners versterken.

5.1.2 Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Huidig watersysteem

Bebouwing en verharding

Momenteel bevindt zich in het plangebied bestaande bebouwing in de vorm van een kerkgebouw en bijgebouw. In het plangebied is daarnaast enige terreinverharding aanwezig nabij het bijgebouw en ten zuiden van de kerktoren alsmede ten zuiden van het kerkgebouw in de vorm van een pad. In totaal is er circa 270 m² bebouwing en circa 110 m² verharding aanwezig. De gezamenlijke oppervlakte verharding bedraagt daarmee 380 m².

Bodem

De bodem in het plangebied bestaat naar verwachting uit matig fijn zand. Plaatselijk kunnen tussen het zand lemlagen voorkomen.

Grondwater

De Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand wordt dieper dan 0,70 m-mv verwacht. In de bodematlas Drenthe is aangegeven dat het plangebied is gelegen in een gebied waar infiltratie (wegzijging) plaatsvindt. Het plangebied is niet gelegen in een waterwingebied of grondwaterbeschermingsgebied.

Oppervlaktewater

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Er zijn geen waterkeringen of kunstwerken ten behoeve van de waterhuishouding (zoals gemalen, stuwen of sluizen) in het plangebied gesitueerd.

Riolering

In het plangebied is een bestaand rioleringsstelsel aanwezig dat wordt gebruikt voor de afvoer van het (huishoudelijk) afvalwater uit het bestaande kerkgebouw.

Toekomstig watersysteem

Keuze watersysteem en watercompensatie

De voorgenomen ontwikkelingen mogen geen wateroverlast op andere tijden of plaatsen veroorzaken. Het plan wordt daarom "waterneutraal" ontwikkeld.

Door de uitbreiding van het kerkgebouw neemt de oppervlakte aan bebouwing op het perceel toe. In de nieuwe situatie bedraagt de oppervlakte aan bebouwing circa 332,5 m². In de oude situatie had deze een oppervlakte van circa 270 m². Dit betekent dat de bebouwingstoename per saldo circa 62,5 m² bedraagt.

Ten behoeve van de uitbreiding zal het perceel ook worden heringericht. Er wordt nieuwe verharding aangelegd in de vorm van een pad naar de entree van de uitbreiding. Tegelijkertijd zal bestaande verharding worden verwijderd. De gezamenlijke oppervlakte aan terreinverharding zal hierdoor ongeveer gelijk blijven. Per saldo zal de oppervlakte aan terreinverharding dus niet toenemen.

Het voorgaande betekent dat de gezamenlijke oppervlakte verharding per saldo toeneemt met circa 62,5 m². Omdat deze toename plaatsvindt binnen de bebouwde kom en niet meer dan 150 m² bedraagt, hoeft er volgens de regels van het waterschap Hunze en Aa's geen watercompensatie te worden gerealiseerd.

Riolering

Het vuile afvalwater vanuit de uitbreiding van het kerkgebouw zal afgevoerd worden via het bestaande gemeentelijke rioleringsstelsel. De uitbreiding zal daartoe worden aangesloten op dit stelsel. Via dit rioleringsstelsel zal het afvalwater worden afgevoerd naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie.

Hemelwaterafvoer

Het hemelwater dat op het dak van de uitbreiding neerkomt wordt apart ingezameld en zal gescheiden blijven van het vuile huishoudelijke afvalwater. Het hemelwater wordt op de perceelsgrens gescheiden aangeboden en zal vervolgens via het bestaande rioleringsstelsel dat nabij de kerk aanwezig is worden afgevoerd.

Waterkering

In het plangebied zijn geen waterkeringen aanwezig.

Wateroverlast en verdroging

Vanwege het gegeven dat de verharding per saldo slechts beperkt toeneemt en het hemelwater wordt afgevoerd via het bestaande rioleringsstelsel, wordt wateroverlast en verdroging voorkomen.

Waterkwaliteit

Ongeacht de wijze van hemelwaterafvoer, is het belangrijk de waterkwaliteit te bewaken. Daartoe dient het gebruik van uitloogbare materialen (zoals zink) bij het bouwen zoveel mogelijk te worden vermeden.

Watertoets

Het bestemmingsplan is in het kader van de watertoets voorgelegd aan het Waterschap Hunze en Aa's. Dit is gebeurd via de digitale watertoets. De uitkomst hiervan is dat de 'korte procedure' van de watertoets is doorlopen. Dit houdt in dat het waterschap een standaard wateradvies heeft afgegeven in de vorm van een standaard waterparagraaf¹. Deze standaard waterparagraaf is opgenomen in de bijlage. Het waterschap heeft daarin aangegeven dat het

¹ Waterschap Hunze en Aa's, 'Standaard waterparagraaf – Korte procedure', 9-3-2017

voor de verdere procedurele afhandeling van de watertoets niet noodzakelijk is het waterschap daarbij te betrekken, als er rekening gehouden wordt met de opmerkingen in de standaard waterparagraaf tijdens de verdere uitwerking van het plan. Dit zal dan ook gedaan worden.

5.2 Archeologie en cultuurhistorie

5.2.1 Normstelling en beleid

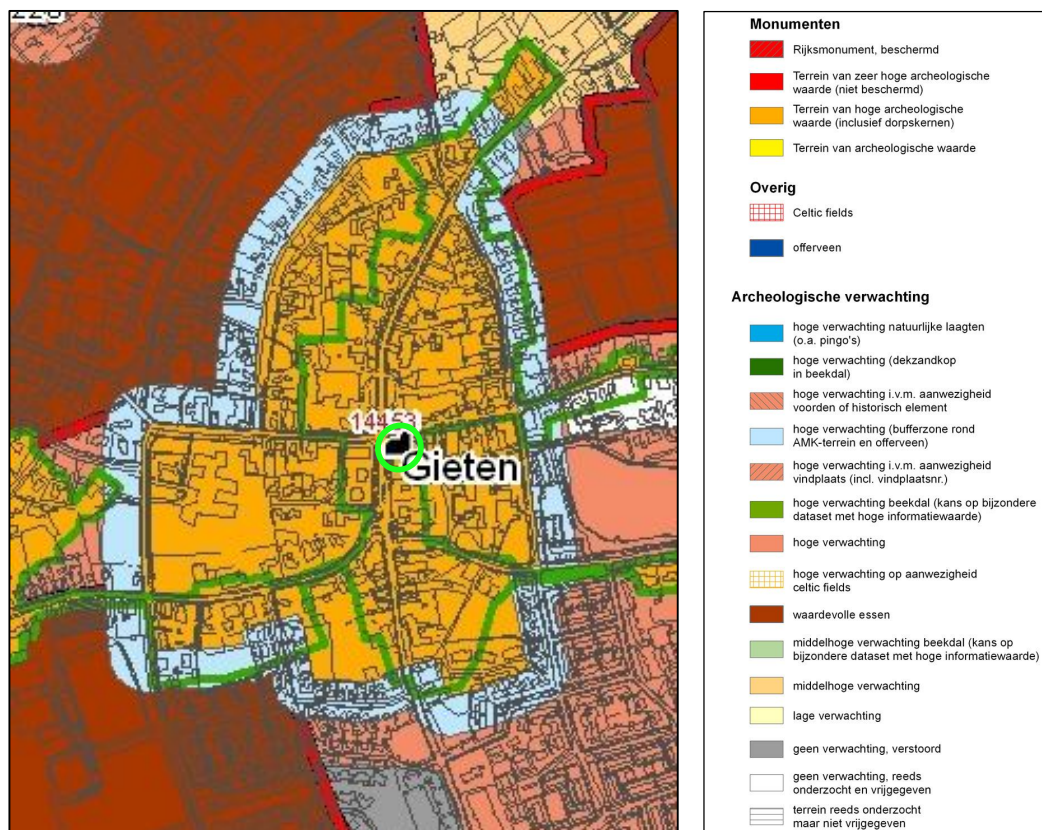
Monumentenwet

Ter implementatie van het Verdrag van Malta, is de Monumentenwet 1988 gewijzigd. De kern van de Monumentenwet is dat, wanneer de bodem wordt verstoord, archeologische resten intact moeten blijven (in situ). Wanneer dit niet mogelijk is, worden archeologische resten opgegraven en elders bewaard (ex situ). Op welke plaatsen archeologisch onderzoek aan de orde is, wordt op grond van gemeentelijk of provinciaal beleid bepaald.

Op 1 juli 2016 is de nieuwe Erfgoedwet in werking getreden. Deze wet vervangt onder meer de Monumentenwet 1988. In artikel 9.1 van de Erfgoedwet is echter bepaald dat tot het tijdstip waarop de nieuwe Omgevingswet in werking is getreden de bepalingen uit de Monumentenwet 1988 met betrekking tot archeologie van toepassing blijven. Wanneer de nieuwe Omgevingswet in werking treedt, is nog niet bekend. Naar verwachting zal dit niet eerder dan 2019 zijn.

Gemeentelijk archeologiebeleid

Op 25 januari 2012 heeft de gemeenteraad van Aa en Hunze de

Uitsnede archeologische beleidsadvieskaart Aa en Hunze met aanduiding plangebied (groen)

Archeologische beleidsadvieskaart vastgesteld. Op deze kaart is het plangebied aangemerkt als terrein van hoge archeologische waarde (inclusief dorpskernen). Op deze terreinen dient gestreefd te worden naar behoud 'in situ'. Indien dat niet mogelijk is, dan dient het terrein te worden opgegraven.

Op terreinen met een hoge archeologische waarde wordt een vrijstelling van archeologisch onderzoek gehanteerd voor bodemingrepen die niet dieper dan 30 cm gaan. Er geldt tevens een oppervlaktevrijstelling van 100 m² in de historische kernen voor ingrepen die dieper in de bodem plaatsvinden.

Cultuurhistorie

Op grond van artikel 3.1.6 van het Bro dienen cultuurhistorische waarden uitdrukkelijk te worden meegewogen bij het vaststellen van ruimtelijke plannen. Dit betekent dat gemeenten een analyse moeten verrichten van de cultuurhistorische waarden in een plangebied en moeten aangeven welke conclusies ze daar aan verbinden en op welke wijze ze deze waarden borgen in het bestemmingsplan. Ten behoeve hiervan heeft de gemeenteraad van Aa en Hunze op 28 april 2016 een cultuurhistorische waardenkaart vastgesteld.

5.2.2 Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Archeologie

Aangezien het plangebied op basis van de gemeentelijke Archeologische beleidsadvieskaart is aangemerkt als een gebied met een hoge archeologische waarde, is op de verbeelding van dit bestemmingsplan voor het gehele plangebied ten behoeve van de bescherming van de archeologische waarden de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 3' opgenomen. Dit betekent dat bij bodemingrepen dieper dan 30 cm en groter dan 100 m² archeologisch onderzoek benodigd is.

Omdat de oppervlakte van de uitbreiding van de Dorpskerk minder dan 100 m² bedraagt, is er ten behoeve van het bestemmingsplan geen archeologisch onderzoek nodig. Er zijn derhalve geen belemmeringen vanuit het aspect archeologie voor de realisatie van de beoogde uitbreiding. Wel zullen de graafwerkzaamheden worden begeleid door een amateurarcheoloog. Dit wordt als voorwaarde in de omgevingsvergunning voor de uitbreiding opgenomen. Mochten er tijdens de uitvoering archeologische resten worden gevonden, dan dienen deze overeenkomstig de meldingsplicht conform artikel 53 van de Monumentenwet bij de provincie en gemeente te worden gemeld.

De dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie 3' waarborgt dat bij eventuele toekomstige bodemingrepen van meer dan 100 m² en die dieper gaan dan 30 cm eerst archeologisch onderzoek verricht moet worden.

Cultuurhistorie

De kerktoeren en het kerkgebouw in het plangebied zijn in 1965 aangewezen als Rijksmonument. De toren en het kerkgebouw zijn daarom op de cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Aa en Hunze ook aangemerkt als gebouwen met een zeer hoge cultuurhistorische waarde op het gebied van bouwkunst. De monumentale waarden worden door de uitbreiding niet aangetast. Het feit dat de uitbreiding in feite een apart gebouw vormt met geheel eigen stijl en uitstraling, zorgt ervoor dat het

monumentale kerkgebouw als zodanig herkenbaar blijft. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is van mening dat de uitbreiding de toekomstwaarde van het monument verhoogt.

Uit de cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Aa en Hunze blijkt voorts dat het plangebied gelegen is aan infrastructurele lijnelementen met een zeer hoge cultuurhistorische waarde, de Brink en de Schoolstraat, en deel uitmaakt van het stedenbouwkundig zeer waardevolle ensemble 'Gieten, dorpskern, Brink'. Over dit ensemble vermeldt de waardenkaart het volgende:

"Ensemble van historische woonhuizen (villa's en herenhuizen), enkele boerderijen, de dorpskerk en enkele andere artefacten in het kerngebied van het oude esdorp. Er is sprake van een bebouwing met een opvallende en gave samenhang in schaal, korrelgrootte, traditionele bouwvormen en typen en materiaalgebruik, ingebed in een bijzondere en kenmerkende historische nederzettingsstructuur. Het ensemble wordt tevens gekenmerkt door een bijzondere en gave groenstructuur. Landmarks in het ensemble zijn de dorpskerk aan de Brink en de korenmolen De Hazewind".

De cultuurhistorische waarden van de infrastructurele lijnelementen Brink en Schoolstraat, alsmede het waardevolle stedenbouwkundige ensemble 'Gieten, dorpskern, Brink', zullen door de uitbreiding van de Dorpskerk niet worden aangetast, aangezien er sprake is van een ontwikkeling die zich goed voegt in de ruimtelijke en stedenbouwkundige structuur. De samenhang in schaal, korrelgrootte en de historische nederzettingsstructuur wordt niet verstoord door de uitbreiding, gezien de situering, omvang, hoogte en vormgeving daarvan. De hoofdgroenstructuur wordt ook niet onevenredig geschaad en de kerk behoudt zijn functie als landmark in het ensemble.

5.3 Ecologie

5.3.1 Normstelling en beleid

Gebiedsbescherming

Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming (Wnb) in werking getreden. Deze wet vervangt de Natuurbeschermingswet 1998. De Wnb richt zich op de bescherming van Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden). Activiteiten en ontwikkelingen die kunnen leiden tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden zijn in beginsel niet toegestaan, tenzij hiervoor een vergunning op grond van de Wnb is verkregen.

Natuurnetwerk Nederland

Naast de bescherming van de Wet natuurbescherming kunnen waardevolle gebieden ook beleidsmatig beschermd zijn doordat zij behoren tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Uitgangspunt van het beleid is dat plannen, handelingen en projecten in het NNN niet toegestaan zijn indien zij de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN significant aantasten.

Soortenbescherming

De soortenbescherming is eveneens geregeld in de Wet natuurbescherming (Wnb). Op dit punt vervangt de Wnb per 1 januari 2017 de Flora- en faunawet. Het doel van de Wnb is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Wnb kent zowel een zorgplicht als verbodsbepalingen. De zorgplicht geldt te allen tijde voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het 'nee, tenzij'-principe. Alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten zijn in principe verboden, maar er kunnen vrijstellingen en ontheffingen (door het bevoegd gezag) worden verleend van de verbodsbepalingen.

De Wnb kent een apart beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (alle vogels), Habitatrichtlijnsoorten en nationaal beschermde soorten. Voor Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten geldt een strikte bescherming. Voor de nationaal beschermde soorten hebben provincies de bevoegdheid om in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden een vrijstelling te verlenen van de verbodsbepalingen. Dit moet worden geregeld in een provinciale verordening.

Bij nieuwe ontwikkelingen moet worden nagegaan, c.q. onderbouwd worden, of zich in het betreffende gebied beschermde soorten bevinden.

5.3.2 Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Gebiedsbescherming

Wet natuurbescherming

Het plangebied is niet gelegen in of direct nabij Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Drentsche Aa-gebied. Dit gebied ligt op een afstand van circa 3,6 kilometer. Gelet op deze afstand, de aard en omvang van het plan, de ligging van het plangebied in de bebouwde kom van Gieten en het gegeven dat tussen het plangebied en het Natura-2000 gebied veel bestaande bebouwing aanwezig is, worden er geen negatieve effecten op dit Natura 2000-gebied verwacht ten gevolge van het bestemmingsplan.

Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt niet in of nabij het NNN. Effecten op het NNN ten gevolge van het plan worden derhalve niet verwacht.

Conclusie

Vanuit het aspect gebiedsbescherming zijn er geen belemmeringen voor het plan.

Soortenbescherming

Ten behoeve van het bouwplan is door Buro Bakker² een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd. De onderzoeksrapportage is opgenomen als bijlage bij de toelichting. Uit het onderzoek komen de volgende conclusies naar voren.

² Buro Bakker, 'Quickscan soorten Wet natuurbescherming uitbreiding dorpskerk Gieten', 13 april 2017

Beschermde soorten

Op basis van de quickscan met betrekking tot de aanwezigheid van beschermde flora en fauna het volgende worden geconcludeerd:

- In het plangebied is geschikt broedbiotoop voor een aantal broedvogels van de Habitatrichtlijn en/of Vogelrichtlijn aanwezig zoals: merel en winterkoning;
- Het plangebied is geschikt als marginaal foerageergebied voor de Nationaal beschermde eekhoorn en steenmarter. Voor deze soorten geldt geen vrijstelling. Verstoring van de soort is toegestaan, vernietiging van vaste verblijfplaatsen niet. Er zijn tijdens de quickscan geen vaste verblijfplaatsen voor deze soorten aangetroffen in het plangebied.
- Voor overige mogelijk in het plangebied aanwezige soorten geldt een vrijstelling. Voor deze soorten is de zorgplicht van kracht (Wet natuurbescherming artikel 1.11).

Benodigde vervolgstappen

- Uitvoering van de kap van de beuk tijdens het broedseizoen kan verstoring betekenen voor de broedvogels in het plangebied. Om negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden op de aanwezige broedvogels te voorkomen, dient te worden gewerkt buiten het broedseizoen (buiten de periode half maart t/m half augustus);
- Voor Nationaal beschermde soorten geldt de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat schade aan wilde planten en dieren zoveel, als redelijkerwijs mogelijk is, wordt voorkomen.

Conclusie

De soortenbescherming vormt geen belemmering voor het plan. Wel zullen werkzaamheden buiten het broedseizoen (half maart – half augustus) moeten worden uitgevoerd en zal tijdens de uitvoering van de werkzaamheden de zorgplicht in acht moeten worden genomen.

Bosgeelster

Op het terrein is één groeiplaats van de Bosgeelster aanwezig. Het gaat in totaal om ongeveer 30 exemplaren, die voornamelijk direct rondom de stam van de rode beuk aanwezig zijn. Bosgeelster (*Gagea lutea*) is een plantensoort (geen beschermde soort) met een klein verspreidingsgebied in Nederland, dat zich grotendeels beperkt tot het noordelijk deel van de Hondsrug in Drenthe. De plant komt hier voor op locaties waar keileem het maaiveld raakt, met name binnen een beperkt aantal dorpskernen. De gemeente Aa en Hunze voert een aangepast maabeleid voor deze soort.

Tegen deze achtergrond verlangt de gemeente van de initiatiefnemer medewerking aan het verplaatsen van de populatie Bosgeelster welke verloren gaat door realisatie van de uitbreiding van de kerk.

Daarbij zijn de volgende uitgangspunten aan de orde:

- het verplaatsen geschiedt door de gemeente Aa en Hunze;
- relocatie vindt plaats voorafgaand aan iedere vorm van bouwactiviteiten;
- relocatie vindt plaats op het moment dat de plant actief is (maart/april) en dus zichtbaar.

Bomenonderzoek

De gemeente Aa en Hunze heeft de initiatiefnemer verzocht om onderzoek te laten verrichten door een aantoonbaar deskundig boomverzorgingsbedrijf naar de kwaliteit en de toekomstige groeiplaatsomstandigheden van de te behouden groene beuk. Door Danphe³ is dit onderzoek verricht. Het rapport van het onderzoek is opgenomen in de bijlage. Uit het onderzoek komt het volgende advies naar voren.

Gewone beuk

Het ontwerp voor de uitbreiding biedt ruimschoots voldoende ruimte om in te zetten op duurzame instandhouding van de gewone beuk. Met relatief eenvoudige maatregelen kan de gewone beuk zodanig worden ontzien, dat deze ook in de nieuwe situatie nog lange tijd kan overleven.

Dat betekent dat de gewone beuk moet zoveel mogelijk worden gevrijwaard van werkzaamheden onder de kroon. Die maatregelen bestaan uit:

- passieve boombescherming voor activiteiten die onder de boom plaatsvinden, zoals aan- en afvoer van materialen door middel van het aanbrengen van drukverdelende platen. Onder de platen zijn voorzieningen noodzakelijk om doorluchting van de bodem mogelijk te maken, zoals een net van beluchtingsbuis.
- actieve boombescherming (bomenwacht) tijdens activiteiten in de doorwortelde zone (= verticale kroonprojectie), zoals het opnemen van verhardingen, sloop van het bijgebouwtje en het herinrichten van de tuin. Ook een eventueel inbrengen van kabels- en leidingen van nutsvoorzieningen vragen om begeleiding door een bomenwacht.

Bovengenoemde maatregelen zullen onderdeel uit moeten maken van een zogenaamd boombeschermingsplan, dat deel uitmaakt van het bestek voor de realisatie van het uitbreidingsplan. Dit boombeschermingsplan zal opgesteld worden in de uitvoeringsfase van het plan, bij de omgevingsvergunningaanvraag. Ter bescherming van de Gewone beuk is in het bestemmingsplan aan deze boom de dubbelbestemming 'Waarde – Beschermwaardig houtopstand' gegeven. Hierdoor geldt een vergunningplicht voor het uitvoeren van diverse werken en werkzaamheden alsmede een bouwverbod. Een vergunning kan alleen verleend worden indien de beschermwaardige houtopstanden niet onevenredig worden aangetast.

5.4 Milieuzonering

5.4.1 Normstelling en beleid

Met het oog op een goede ruimtelijke ordening dient bij een bestemmingsplan afstemming plaats te vinden tussen activiteiten die milieuhinder kunnen veroorzaken en hindergevoelige functies. Voor deze afstemming kan gebruik worden gemaakt van de richtafstandenlijst uit de VNG-brochure "Bedrijven en Milieuzonering" (herziene versie, 2009). Deze richtafstanden die gelden ten aanzien van de hinderaspecten geluid-, stof- en geurhinder en gevaar, kunnen worden gezien als de afstand waarbij onaanvaardbare hinder van een milieubelastende activiteit voor gevoelige functies kan worden uitgesloten. De

³ Danphe, 'Rapport 16-1250 – Twee beuken, een gewone en een rode', 7 november 2016

richtafstanden worden toegekend op basis van een milieucategorie, waarbij de afstanden uiteenlopen van 10 m voor bedrijven uit milieucategorie 1 tot 1500 m voor bedrijven uit milieucategorie 6. Deze afstanden kunnen als basis worden gehanteerd, maar zijn indicatief. Bovendien zijn deze afstanden alleen van toepassing op nieuwe situaties en niet op bestaande situaties.

De bovengenoemde richtafstanden gaan uit van het principe van functiescheiding. Binnen gemengde gebieden – gebieden met functiemenging – is echter veelal sprake van milieubelastende en milieugevoelige functies die op korte afstand van elkaar zijn gesitueerd. Bij gebieden met een dergelijke functiemenging kan onder andere gedacht worden aan stads- en dorpscentra. Het kan gaan om bestaande gebieden met functiemenging en om gebieden waar bewust functiemenging wordt nagestreefd, bijvoorbeeld om een grotere levendigheid tot stand te brengen. Binnen gemengde gebieden is het daardoor niet goed mogelijk om het principe van functiescheiding toe te passen. Derhalve zijn de bovengenoemde richtafstanden in dergelijke gebieden niet altijd toepasbaar. Voor deze gebieden bevat de VNG publicatie 'Bedrijven en milieuzonering' een 'Staat van bedrijfsactiviteiten voor gebieden met functiemenging'. Daarin zijn alle milieubelastende activiteiten opgenomen die in principe in een gebied met functiemenging kunnen worden toegelaten. De milieubelastende activiteiten zijn ingedeeld in categorie A, B of C. In categorie A zijn activiteiten opgenomen die zodanig weinig milieubelastend zijn voor hun omgeving, dat deze in gebieden met functiemenging aanpandig aan woningen kunnen worden uitgevoerd. De eisen uit het Bouwbesluit voor de scheiding tussen wonen en bedrijven zijn hiervoor voldoende. Categorie B staat voor activiteiten die in gemengd gebied kunnen worden uitgeoefend, maar een zodanige milieubelasting voor hun omgeving hebben dat ze bouwkundig afgescheiden van woningen en andere gevoelige functies dienen plaats te vinden (niet-aanpandig). Categorie C bestaat uit activiteiten die vanwege hun verkeersaantrekkende werking op een goede ontsluiting op de hoofdinfrastructuur zijn aangewezen.

5.4.2 Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Het plangebied is gelegen in het centrumgebied van Gieten. Dit is een gebied waar in de bestaande situatie een sterke mate van functiemenging aanwezig is: detailhandel, kantoren, dienstverlening, maatschappelijke voorzieningen, horeca en wonen komen naast elkaar voor. Bovendien wordt in dit gebied bewust functiemenging nagestreefd. Om die reden wordt bij het bepalen van de milieuzonering voor het plangebied uitgegaan van functiemenging (A, B en C indeling).

Invloed omgeving op plangebied

In de directe omgeving van het plangebied komen functies als detailhandel, kantoren, dienstverlening, horeca en maatschappelijke voorzieningen voor. Deze functies worden tot categorie A of B gerekend. Bij de uitvoering van hun activiteiten leveren deze functies geen belemmeringen op voor de uitbreiding van de kerk aangezien dit geen milieugevoelige functie betreft en deze niet-aanpandig aan de genoemde functies wordt gerealiseerd.

Invloed plangebied op omgeving

Het bestemmingsplan maakt de uitbreiding van de kerk in het plangebied mogelijk. Deze functie behoort tot categorie B. De uitbreiding betreft een

gebouw, dat vrijstaat van de woningen in de omgeving. De uitbreiding is dus bouwkundig afgescheiden van de woningen in de directe omgeving. Derhalve is uitbreiding van de kerk inpasbaar vanuit milieuzonering en levert geen belemmeringen op voor gevoelige functies in de omgeving.

Voor de milieubelastende functies in de omgeving van het plangebied, zoals detailhandel, kantoren, dienstverlening, horeca en maatschappelijke voorzieningen, levert de uitbreiding van de kerk ook geen beperkingen in de bedrijfsvoering op. Dit omdat de uitbreiding geen milieugevoelige functie betreft en niet-aanpandig aan de genoemde functies wordt gerealiseerd.

Conclusie

Er zijn geen belemmeringen voor het plan vanuit het aspect milieuzonering.

5.5 Geluid

5.5.1 Normstelling en beleid

De Wet geluidhinder (Wgh) biedt het toetsingskader voor het geluidniveau op de gevels van geluidgevoelige bestemmingen, zoals woningen. De Wgh kent voor weg- en railverkeer alsmede voor gezoneerde industrieterreinen voorkeursgrenswaarden op nieuwe geluidsgevoelige bestemmingen. Indien deze waarde wordt overschreden, kan het college van burgemeester en wethouders ontheffing verlenen voor een hogere waarde. De Wgh gaat uit van zones langs (spoor)wegen en zones bij industrieterreinen. Het gebied binnen deze zone geldt als akoestisch aandachtsgebied waar voor plannen met geluidgevoelige bestemmingen, een akoestische toetsing uitgevoerd dient te worden. Wegen die zijn gelegen in een 30 km/uur-zone of in een woonerf, hebben op grond van de Wgh geen geluidzone.

In het kader van dit bestemmingsplan is alleen wegverkeerslawaaï van belang. Er liggen in het plangebied of in de directe omgeving daarvan geen gezoneerde bedrijventerreinen of spoorwegen.

5.5.2 Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Het plan maakt de uitbreiding van een kerk mogelijk. Dit is betreft geen geluidgevoelig object in de zin van de Wgh. Een akoestische onderzoek en toetsing aan de grenswaarden van de Wgh is daarom niet nodig.

Concluderend kan gesteld worden dat er geen belemmeringen zijn voor het plan vanuit het aspect geluid.

5.6 Luchtkwaliteit

5.6.1 Normstelling en beleid

Titel 5.2. van de Wet milieubeheer bevat normen op het gebied van de luchtkwaliteit. Daarbij zijn in de ruimtelijke ordeningspraktijk met name de grenswaarden voor stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}) van belang. De grenswaarde van PM₁₀ of NO₂ bedraagt 40 µg/³. De grenswaarde van PM_{2,5} ligt op 25 µg/³. De wet is enerzijds gericht op het voorkomen van negatieve effecten voor volksgezondheid. Anderzijds biedt de wet

mogelijkheden om ruimtelijke ontwikkelingen te realiseren, ondanks overschrijdingen van de Europese grenswaarden voor luchtkwaliteit. Luchtkwaliteitseisen vormen onder de Wet milieubeheer geen belemmering voor ruimtelijke ontwikkeling indien:

- er geen sprake is van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde, of;
- een project, al dan niet per saldo, niet leidt tot een verslechtering van de luchtkwaliteit of;
- een project "niet in betekenende mate" bijdraagt aan de luchtverontreiniging.

Besluit Niet In Betekenende Mate (NIBM)

In dit besluit is bepaald in welke gevallen een ruimtelijke ontwikkeling vanwege de gevolgen voor de luchtkwaliteit niet hoeft te worden getoetst aan de grenswaarden. Een project draagt 'niet in betekende mate' bij aan de luchtverontreiniging als de zogenaamde 3% grens niet wordt overschreden. De 3% grens is gedefinieerd als 3% van de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie van fijn stof of stikstofdioxide. Deze grenswaarde is gesteld op 40 µg/m³. Dit komt overeen met 1,2 microgram/m³ voor zowel PM₁₀ als NO₂.

Als de 3% grens voor PM₁₀ of NO₂ niet wordt overschreden is het project NIBM, en hoeft geen verdere toetsing aan grenswaarden plaats te vinden. In de Regeling NIBM is de bovengenoemde 3%-grens uitgewerkt in concrete getallen. Zo ligt voor woningbouwplannen de grens van 3% bij 1.500 woningen bij één ontsluitingsweg.

Besluit gevoelige bestemmingen

Het besluit gevoelige bestemmingen is gericht op bescherming van mensen met een verhoogde gevoeligheid voor fijn stof en stikstofdioxide, met name kinderen, ouderen en zieken. Daartoe voorziet het besluit in zones waarbinnen luchtkwaliteitsonderzoek nodig is: 300 meter aan weerszijden van rijkswegen en 50 meter langs provinciale wegen, in beide gevallen gemeten vanaf de rand van de weg. Als in een onderzoekszone de grenswaarden voor fijn stof of stikstofdioxide (dreigen te) worden overschreden, mag het totaal aantal mensen dat hoort bij een 'gevoelige bestemming' niet toenemen.

5.6.2. Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

De Regeling NIBM geeft categorieën van gevallen en getalsmatige grenzen waarbinnen een project altijd NIBM is. De Regeling NIBM kent echter niet de categorie kerkgebouwen. Dit betekent dat de Regeling NIBM in dit geval niet van toepassing is en aan de hand van berekeningen aannemelijk gemaakt moet worden dat de bijdrage NIBM is. Dit is gedaan met de rekentool NIBM van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu en Infomil (versie 14 juli 2016).

Bij kerkgebouwen is uitsluitend de verkeersaantrekkende werking van belang voor de luchtkwaliteit. De inrichting zelf kent geen uitstoot die van invloed is op de luchtverontreiniging. De uitbreiding van de kerk genereert naar verwachting circa 10 extra motorvoertuigbewegingen per weekdagemaal (zie ook paragraaf 4.1). Dit betreft uitsluitend personenauto's. Het aandeel

vrachtverkeer wordt daarom voor de luchtkwaliteitsberekeningen op nihil ingeschat.

Uit bijgaande afbeelding blijkt dat de NIBM-tool een positief resultaat geeft in de vorm van Groen. Dit betekent dat de verkeerstoename van het plan voor zowel NO₂ als PM₁₀ de NIBM-grens van 3% (1,2 µg/m³) niet overschrijdt. Het plan draagt derhalve 'niet in betekenende mate' bij aan de luchtverontreiniging en hoeft niet getoetst te worden aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit.

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit		
Jaar van planrealisatie		2018
Extra verkeer als gevolg van het plan		
Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)		10
Aandeel vrachtverkeer		0,0%
Maximale bijdrage extra verkeer	NO ₂ in µg/m ³	0,01
	PM ₁₀ in µg/m ³	0,00
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in µg/m ³		1,2
Conclusie		
De bijdrage van het extra verkeer is niet in betekenende mate; geen nader onderzoek nodig		

Berekeningsresultaten NIBM-Tool

Voor wat betreft de bijdrage van het plan aan de concentratie PM_{2,5} kan het volgende opgemerkt worden. PM_{2,5} maakt deel uit van de bijdrage PM₁₀. Dit betreft immers alle stofdeeltjes met een diameter van 10 µm of kleiner. Aangezien de bijdrage PM₁₀ lager is dan 1,2 µg/m³, is de bijdrage PM_{2,5} dat ook. De huidige achtergrondconcentratie PM_{2,5} bedraagt ter hoogte van het plangebied circa 8 µg/m³ (bron: GCN kaarten RIVM). Derhalve zal de uitbreiding van de kerk niet leiden tot een overschrijding van de grenswaarde voor PM_{2,5} (25 µg/m³).

Voorts zijn kerkgebouwen in het Besluit gevoelige bestemmingen niet aangemerkt als een gevoelige bestemming. Het plan voorziet derhalve niet in de realisatie van gevoelige bestemmingen.

Concluderend kan gesteld worden dat er geen belemmeringen zijn voor het plan vanuit het aspect luchtkwaliteit.

5.7 Externe veiligheid

5.7.1 Normstelling en beleid

Externe veiligheid heeft betrekking op de gevaren die mensen lopen als gevolg van aanwezigheid in de directe omgeving van een ongeval waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken. Er kan onderscheid worden gemaakt tussen inrichtingen waar gevaarlijke stoffen worden bewaard en/of bewerkt, transportroutes waarlangs gevaarlijke stoffen worden vervoerd en ondergrondse buisleidingen. De aan deze activiteiten verbonden risico's moeten tot een aanvaardbaar niveau beperkt blijven.

Wettelijk kader

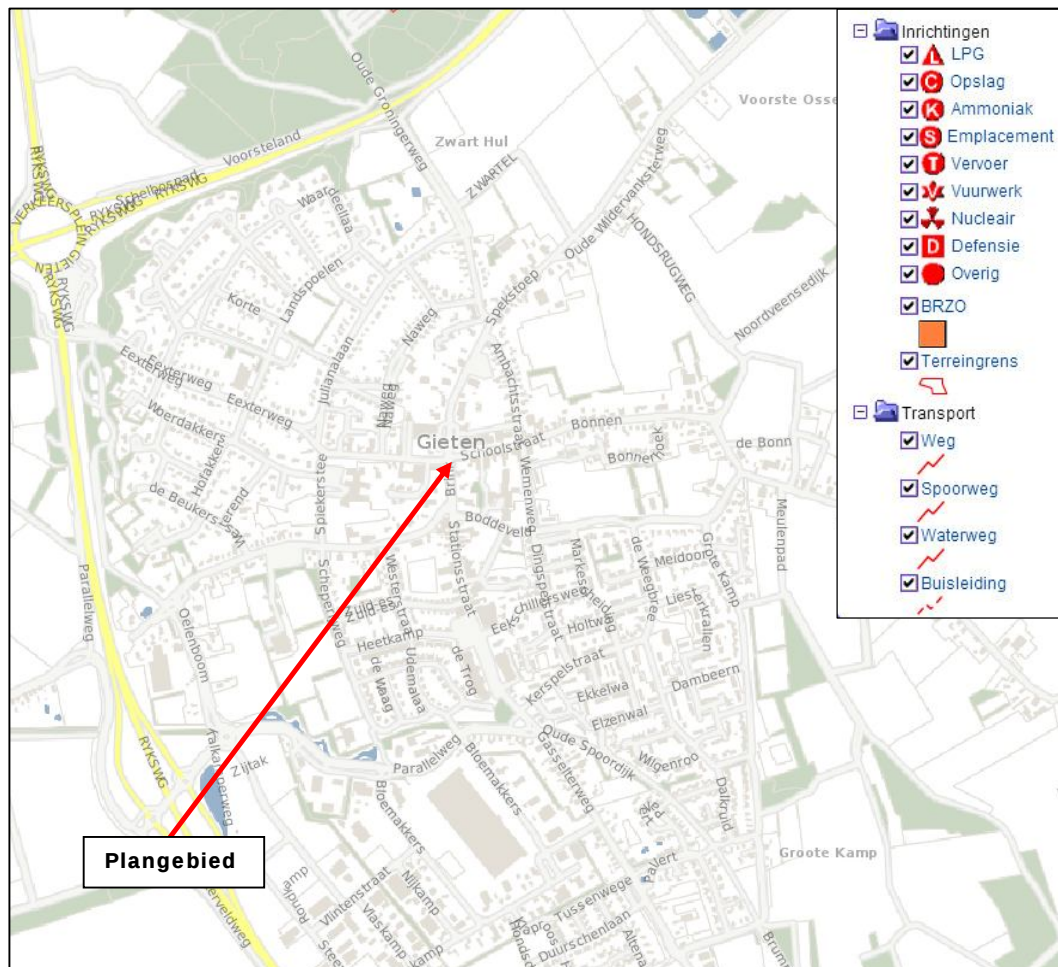
Het wettelijk kader voor risicobedrijven is vastgelegd in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en de bijbehorende Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi). Voor het vervoer van gevaarlijke stoffen is het wettelijke kader vastgelegd in de Wet vervoer gevaarlijke stoffen, het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) en de Regeling Basisnet. De regelgeving

voor ondergrondse buisleidingen is vastgelegd in het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb).

De wetgeving rond externe veiligheid richt zich op het beschermen van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. Kwetsbaar zijn onder meer woningen, onderwijs- en gezondheidsinstellingen, en kinderopvang- en dagverblijven. Beperkt kwetsbaar zijn onder meer kantoren, winkels, horeca en parkeerterreinen. Ten aanzien van externe veiligheidsrisico's geldt een grenswaarde voor het plaatsgebonden risico (PR) en een oriënterende waarde ten aanzien van het groepsrisico (GR).

5.7.2 Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Op basis van de risicokaart van de provincie Drenthe is een inventarisatie van de risicobronnen in en nabij het plangebied gemaakt.

Uitsnede risicokaart voor het plangebied en omgeving (bron: www.risicokaart.nl)

Risicovolle inrichtingen

In het plangebied en de directe omgeving daarvan zijn geen risicovolle inrichtingen gelegen. Ook worden door het plan geen risicovolle inrichtingen mogelijk gemaakt.

Transportroutes gevaarlijke stoffen

In of direct nabij het plangebied zijn geen transportroutes voor gevaarlijke stoffen over de weg, het spoor of water aanwezig.

Buisleidingen

In het plangebied en de directe omgeving daarvan zijn geen buisleidingen gelegen waardoor transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt.

Conclusie

Concluderend kan gesteld worden dat er vanuit het aspect externe veiligheid geen belemmeringen zijn voor het plan.

5.8 Bodem

5.8.1 Normstelling en beleid

Het is wettelijk (via de bouwverordening) geregeld dat nieuwbouw pas kan plaatsvinden als de bodem geschikt is (of geschikt is gemaakt) voor het beoogde doel. Om deze reden dient bij iedere nieuwbouwactiviteit de bodemkwaliteit door middel van onderzoek in beeld te worden gebracht. Als blijkt uit het onderzoek dat de bodem niet geschikt is dan zal voor aanvang van de werkzaamheden een sanering moeten worden uitgevoerd, om de bodem wel geschikt te maken.

5.8.2 Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Voor de uitbreiding van de kerk is door Wiertsema & Partners⁴ een historisch vooronderzoek uitgevoerd naar de bodemkwaliteit in het plangebied. Het rapport is opgenomen in de bijlage. Uit het onderzoek komen de volgende conclusies naar voren.

Uit de resultaten van het historisch vooronderzoek blijkt dat tijdens het locatiebezoek visueel geen bijzonderheden zijn waargenomen. Op de locatie hebben voor zover bekend geen bodembedreigende (bedrijfs)activiteiten plaatsgevonden waardoor de bodem verontreinigd kan zijn geraakt. De gemiddelde bodemkwaliteit voldoet volgens de bodemkwaliteitskaart van de gemeente Aa en Hunze aan de achtergrondwaarden.

Uit de geraadpleegde bronnen kan worden geconcludeerd dat de locatie als onverdacht kan worden beschouwd op het voorkomen van bodemverontreinigingen. Geadviseerd wordt om in overleg met de gemeente Aa en Hunze te beoordelen of een verkennend milieukundig bodemonderzoek wenselijk is.

Het historisch vooronderzoek is in opdracht van de gemeente Aa en Hunze op 24 november 2016 beoordeeld door de Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD). De RUD concludeert dat er geen aanleiding is de locatie als een verdachte locatie aan te duiden. Een verkennend bodemonderzoek is niet nodig.

⁴ Wiertsema & Partners Raadgevend Ingenieurs, 'Historisch onderzoek Brink 8 (Dorpskerk) te Gieten', 29 juli 2016

Conform de gemeentelijke Bouwverordening, artikel 2.1.5 lid 1 onder c, is het niet nodig een verkennend bodemonderzoek uit te voeren wanneer er onderzoeksresultaten bekend zijn. Dit mogen ook onderzoeksresultaten op basis van een historisch onderzoek (NEN 5725) zijn, zoals hier het geval is.

Concluderend kan gesteld worden dat er vanuit het aspect bodem geen belemmeringen zijn voor het plan.

5.9 Vormvrije m.e.r.-beoordeling

5.9.1 Normstelling en beleid

Op 1 april 2011 is het nieuwe Besluit milieueffectrapportage ingegaan. Een belangrijk nieuw element in het Besluit m.e.r. is het (in feite) indicatief maken van de drempelwaarden in kolom 2 in de D-lijst. Dat betekent dat als een project (ruim) onder de drempelwaarden blijft er wel een toetsing moet worden gedaan. Het bevoegd gezag moet zich er van gewissen dat er daadwerkelijk geen aanzienlijke gevolgen voor het milieu zijn.

De drempelwaarden in het Besluit m.e.r. (kolom 2-'gevallen' in de D-lijst) zijn gebaseerd op algemene kenmerken van een activiteit en een globale aanname dat bij gevallen onder de drempelwaarde geen belangrijke nadelige milieugevolgen zullen optreden. Dat hoeft echter niet altijd het geval te zijn: in bepaalde gevallen kan een activiteit met een kleinere omvang wel degelijk belangrijke nadelige milieugevolgen hebben.

De nieuwe regeling betekent dat in elk besluit of plan, dat betrekking heeft op activiteiten die voorkomen op de D-lijst, aandacht moet worden besteed aan m.e.r. Er zal een toets moeten worden uitgevoerd of belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen worden uitgesloten. Voor deze toets wordt de term vormvrije m.e.r.-beoordeling gehanteerd. Deze vormvrije m.e.r.-beoordeling kan tot twee conclusies leiden:

- belangrijke nadelige milieugevolgen zijn uitgesloten: er is geen m.e.r.(beoordeling) noodzakelijk;
- belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zijn niet uitgesloten: er moet een m.e.r.-beoordeling plaatsvinden of er kan direct worden gekozen voor m.e.r.

De vormvrije m.e.r.-beoordeling is dus altijd nodig als een besluit of plan wordt voorbereid over activiteiten die voorkomen op de D-lijst en die onder de drempelwaarden liggen. Voor de vormvrije m.e.r.-beoordeling bestaan alleen vereisten voor de inhoud en niet voor de vorm.

5.9.2 Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Het voorliggende bestemmingsplan voorziet slechts in een kleinschalige nieuwe ontwikkeling: een beperkte uitbreiding van een kerk (75 m²) in bestaand stedelijk gebied op een perceel dat reeds bij de kerk hoort. Gelet op de aard van het plan en de kleinschalige ontwikkeling die dit plan mogelijk maakt in vergelijking met de plandrempels uit het Besluit m.e.r. (categorie D11.2, stedelijke ontwikkeling van 100 hectare of meer), de locatie (in bestaand stedelijk gebied) en de kenmerken van de potentiële effecten, zullen geen belangrijke negatieve milieugevolgen optreden. Dit blijkt ook uit de onderzoeken van de verschillende milieuaspecten zoals deze in de voorgaande

paragrafen zijn opgenomen. Voor het bestemmingsplan is dan ook geen mer-procedure of mer-beoordelingsprocedure noodzakelijk conform het Besluit m.e.r.

6. JURIDISCHE ASPECTEN

6.1 Algemeen

6.1.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft inzicht hoe de nieuwe situatie is vertaald in juridisch bindende regels, met hieraan gekoppeld een verbeelding. De regels bevatten het juridische instrumentarium voor de gebruiksmogelijkheden en bouwmogelijkheden. De verbeelding heeft een ondersteunende rol voor de toepassing van deze regels evenals de functie van visualisering van de bestemmingen. De toelichting heeft geen juridisch bindende werking, maar heeft wel een belangrijke functie bij de onderbouwing van het plan en soms voor de uitleg van bepaalde bestemmingen en regels.

Het belangrijkste onderdeel van een bestemmingsplan is de bestemming. Aan alle in het plan begrepen gronden worden ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening bestemmingen toegewezen. Zo nodig worden aan deze bestemmingen regels gekoppeld omtrent het gebruik van de in het plan begrepen gronden en van de zich daarop bevindende opstallen. Naast de bestemmingen kunnen ook dubbelbestemmingen voorkomen. Deze overlappen de 'gewone' bestemmingen en geven eigen regels, waarbij er sprake is van een rangorde tussen de bestemmingen en de dubbelbestemmingen.

Bij bestemmingen kunnen aanduidingen voorkomen met als doel bepaalde zaken nader of specifieker te regelen. Aanduidingen zijn terug te vinden op de (analoge) verbeelding en hebben een juridische betekenis in het bestemmingsplan. Alle overige op de (analoge) verbeelding voorkomende zaken worden verklaringen genoemd. Verklaringen hebben geen juridische betekenis, maar zijn op de (analoge) verbeelding opgenomen om deze beter leesbaar te maken (bijvoorbeeld topografische ondergrond). Verklaringen worden in de digitale verbeelding niet uitgewisseld, waardoor die informatie de burger via de digitale weg niet zal bereiken.

6.1.2 Digitaliseringsvereisten

Met de inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) zijn ook digitaliseringsverplichtingen aan een bestemmingsplan gesteld. De regels en de verbeelding dienen daarom te zijn opgesteld volgens IMRO en SVBP, onderdeel van de zogenaamde RO Standaarden.

IMRO staat voor Informatie Model Ruimtelijke Ordening en heeft betrekking op de inrichting van de ruimtelijke instrumenten van de Wro. Het is het informatiemodel voor het opstellen en het uitwisselen van visies, plannen, besluiten, verordeningen en algemene regels op alle bestuurlijke niveaus. Het model is geschikt voor uitwisseling van informatie tussen de organisaties op het gebied van de ruimtelijke ordening en aanverwante werkterreinen. SVBP staat voor Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen. Doel van deze standaard is het op vergelijkbare wijze inrichten, vormgeven en verbeelden van bestemmingsplannen en de daarbij behorende uitwerkings- en wijzigingsbesluiten.

Vanaf 1 juli 2013 zijn de RO Standaarden 2012, als opvolger van de RO Standaarden 2008, verplicht. Concreet betekent dit dat nieuwe bestemmingsplannen vanaf die datum volgens deze nieuwe standaard opgesteld en gepubliceerd moeten worden. Het voorliggende bestemmingsplan is overeenkomstig deze nieuwe vereisten opgesteld en is hiermee gereed om digitaal beschikbaar te stellen voor een ieder.

6.2 Opbouw regels en verbeelding

6.2.1 Regels

De planregels zijn opgesteld volgens het SVBP2012 en voldoen tevens aan de eisen van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) die op 1 oktober 2010 in werking is getreden. Daarbij is een standaard hoofdstukindeling aangehouden die begint met Inleidende regels (begrippen en wijze van meten), vervolgens met de bestemmingsregels, de algemene regels (de regels die voor alle bestemmingen gelden) en de overgangs- en slotregels. Daarbij staan de verschillende bestemmingen op alfabetische volgorde.

Ook de regels van een bestemming kennen een standaardopbouw en worden als volgt benoemd:

- Bestemmingsomschrijving;
- Bouwregels;
- Nadere eisen;
- Afwijking van de bouwregels;
- Specifieke gebruiksregels;
- Afwijking van de gebruiksregels;
- Omgevingsvergunning voor de uitvoering van werken, geen bouwwerk zijnde en van werkzaamheden;
- Wijzigingsbevoegdheid.

Opgemerkt wordt dat een bestemmingsregel niet alle elementen bevat, dit verschilt per bestemming.

Naast de SVBP2012 speelt ook de afstemming met het vigerende bestemmingsplan 'Gieten' een belangrijke rol. Vooral de opbouw en formulering van de regels is hierbij van belang.

6.2.2 Analoge verbeelding (plankaart)

Uit de SVBP2012 volgen diverse verplichtingen voor wat betreft de verbeelding, zoals de kleur van de ondergrond (grijs) en minimaal weer te geven aspecten op de ondergrond. Ook de diverse kleuren van de bestemmingen, alsmede de verhouding van de op de verbeelding voorkomende lijndiktes zijn verplicht voorgeschreven.

Voor wat betreft de ondergrond van de verbeelding is gebruik gemaakt van de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT), aangevuld met de kadastrale kaart. In de legenda van de verbeelding is de versie van het bestemmingsplan vermeld (voorontwerp/ontwerp/vastgesteld). Verder staat de noordpijl in de legenda aangegeven.

6.3 Artikelgewijze toelichting

In deze paragraaf wordt slechts waar dat noodzakelijk en nuttig wordt geacht een nadere toelichting gegeven op dat specifieke onderdeel van de planregels. Sommige regelingen zijn daarom hierna niet opgenomen: deze worden geacht voor zich te spreken.

Artikel 1 en 2 Begrippen en wijze van meten

Voor de begripsomschrijvingen en wijze van meten is aangesloten bij de SVBP2012 en waar nodig zijn deze aangevuld met voor het plan relevante begrippen, afgestemd op het vigerende bestemmingsplan 'Gieten'.

Artikel 3 Maatschappelijk

De bestemming 'Maatschappelijk' is toegekend aan het gehele plangebied. Binnen deze bestemming zijn maatschappelijke voorzieningen, zoals levensbeschouwelijke voorzieningen als een kerk toegestaan. Tevens zijn daarbij behorende voorzieningen zoals tuinen, erven en terreinen mogelijk.

Op de verbeelding is binnen de bestemming 'Maatschappelijk' een bouwvlak opgenomen. Gebouwen mogen uitsluitend binnen een bouwvlak worden gebouwd. De maximale bouwhoogte van de uitbreiding van de kerk is op de verbeelding aangeduid. Daar waar geen aanduiding op de verbeelding aanwezig is mogen de maximale goot- en bouwhoogte niet meer bedragen dan 4 respectievelijk 7 meter, of de bestaande hoogten indien die meer zijn. Een dienstwoning/bedrijfswoning is niet toegestaan.

Bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mogen zowel binnen als buiten het bouwvlak worden gebouwd.

In de gebruiksregels is opgenomen dat detailhandel niet is toegestaan.

Artikel 4 Waarde – Archeologie 3

De voor Waarde-Archeologie 3 aangewezen gronden zijn behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden.

In de regels van deze bestemming is bepaald dat voordat een omgevingsvergunning voor bouwen kan worden verleend eerst archeologisch onderzoek moet worden verricht, tenzij de bodem niet dieper wordt geroerd dan 30 cm of de betreffende bouwwerken een oppervlakte hebben die kleiner is dan 100 m².

In de bestemming geldt ook een omgevingsvergunningenstelsel voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden voor de bescherming van de archeologische waarden. Alleen als er archeologisch onderzoek is verricht kan een vergunning worden verkregen. Uitgezonderd van de vergunningplicht zijn onder meer werken en werkzaamheden die behoren tot het normale onderhoud van de gronden, evenals werken en werkzaamheden die niet dieper gaan dan 30 cm of die een oppervlakte hebben van niet meer dan 100 m².

Artikel 5 Waarde-Beschermwaardig houtopstand

De voor 'Waarde - Beschermwaardig houtopstand' aangewezen gronden zijn behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor beschermwaardig houtopstand.

De te handhaven gewone (groene) beuk in het plangebied wordt door middel deze dubbelbestemming beschermd. Als in de onderliggende enkelbestemming activiteiten zijn toegestaan die de bescherming van de boom schaadt, gaat de dubbelbestemming dit tegen middels bouw- en gebruiksverboden. Van het gebruiksverbod kan onder voorwaarden worden afgeweken met een omgevingsvergunning.

Verder is een omgevingsvergunningenstelsel in deze bestemming opgenomen ter bescherming van de waardevolle boom. Dit betekent dat voor diverse werken- en werkzaamheden, waaronder groundbewerkingen, een omgevingsvergunning vereist is. Een dergelijke vergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige aantasting van de boom plaatsvindt en een boomdeskundige daarover heeft geadviseerd. Overigens zijn de werken en werkzaamheden die nodig zijn ten behoeve van de uitvoering van het uitbreidingsplan van de kerk hiervan uitgezonderd, daaronder begrepen de werkzaamheden voor de herinrichting van de kerktuin. Deze zijn immers reeds beoordeeld.

Artikel 6 Anti-dubbeltelregel

In het Besluit ruimtelijke ordening is hiervoor een standaard bepaling opgenomen. Het Bro verplicht om deze bepaling in het bestemmingsplan op te nemen. De bepaling is bedoeld om te voorkomen dat dezelfde gronden eerst worden gebruikt om de bouwrechten voor de ene bouwaanvraag te bepalen, en vervolgens nog een keer worden opgevoerd voor de bouwrechten van een andere bouwaanvraag.

Artikel 7 Algemene bouwregels

In dit artikel zijn bepalingen opgenomen ten aanzien van ondergeschikte bouwdelen. Deze mogen in beperkte mate de bouwgrenzen overschrijden.

Artikel 8 Algemene gebruiksregels

In deze regel is aangegeven welk gebruik in ieder geval als strijdig met dit bestemmingsplan moet worden aangemerkt en daarmee valt onder het algemene gebruiksverbod in artikel 2.1, lid 1, sub c van de Wabo. Volgens deze bepaling in de Wabo is het verboden om gronden en opstallen te gebruiken in strijd met het bestemmingsplan.

Artikel 9 Algemene afwijkingsregels

In dit artikel zijn regels opgenomen om middels een omgevingsvergunning af te kunnen wijken van de bestemmingsregels. Deze afwijkingsregels zijn voor elke bestemming van toepassing.

Artikel 10 Overige regels

Door de inwerkingtreding van de 'Reparatiewet BZK 2014' (Staatsblad 2014, 458) per 29 november 2014 is de bouwverordening voor het bestemmingsplan niet meer van toepassing. Regelingen met betrekking tot parkeren dienen daarom in het bestemmingsplan te worden opgenomen.

Daartoe is de regeling van de parkeerbepaling in de bouwverordening nu materieel overgenomen in dit bestemmingsplan. Een en ander leidt niet tot een inhoudelijke wijziging van de beoogde toetsing. Aan het Besluit ruimtelijke ordening is mede in verband met het intrekken van toetsing aan de bouwverordening de mogelijkheid opgenomen om voor de invulling van de eis van voldoende parkeren in concrete situaties gebruik te maken van beleidsregels (zie artikel 3.1.2 lid 2 onder a Bro), zoals dit ook onder de werking van de bouwverordening mogelijk was. Omdat de gemeente Aa en Hunze niet over een eigen parkeernota beschikt, wordt in dit artikel verwezen naar CROW-publicatie 317.

Artikel 11 Overgangsrecht

Deze overgangsregels zijn overgenomen uit het Besluit ruimtelijke ordening. De grootste verandering ten opzichte van de tot voor kort gebruikelijke overgangsregels is dat de peildatum voor bouwen en gebruik, gelijk is getrokken. Ook voor het bouwen is nu de datum van inwerkingtreding van het bestemmingsplan beslissend. Dat was voorheen de datum van de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan. De wetgever heeft met die gelijkschakeling beoogd eenduidigheid te scheppen.

Bij het tenietgaan van bouwwerken die onder het overgangsrecht vallen bestaat de mogelijkheid om terug te bouwen. Onder een calamiteit wordt hier verstaan: een verwoesting door een onvermijdelijk, eenmalig, buiten schuld van de indiener van de bouwaanvraag veroorzaakt onheil.

Artikel 12 Slotregel

Hier is bepaald hoe de regels van dit bestemmingsplan moeten worden aangehaald.

7. ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID

Op grond van artikel 6.12 van de Wro is het verplicht voor gronden waarvoor een bestemmingsplan wordt opgesteld een exploitatieplan vast te stellen. Op basis van het exploitatieplan kunnen (plan)kosten worden verhaald. In artikel 6.12 lid 2 Wro is bepaald dat geen exploitatieplan hoeft te worden vastgesteld indien het verhaal van kosten van de grondexploitatie over de in de in het plan begrepen gronden anderszins verzekerd is. Eveneens hoeft geen exploitatieplan te worden vastgesteld als:

- Er geen sprake is van een bouwplan als bedoeld in artikel 6.12, lid 1 van de Wro;
- Het totaal der exploitatiebijdragen dat met toepassing van artikel 6.19 van de Wro kan worden verhaald, minder bedraagt dan € 10.000,-;
- Er geen verhaalbare kosten zijn als bedoeld in artikel 6.2.4, onderdelen b tot en met f, van het Bro;
- De verhaalbare kosten, bedoeld in artikel 6.2.4, onderdelen b tot en met f, van het Bro, uitsluitend de aansluiting van een bouwperceel op de openbare ruimte of de aansluiting op nutsvoorzieningen betreffen.

Het voorliggende bestemmingsplan maakt de uitbreiding van de Dorpskerk in het plangebied mogelijk. De gemeente Aa en Hunze zal met de initiatiefnemer van het plan een anterieure overeenkomst afsluiten, inzake het kostenverhaal en planschade. Hiermee is het kostenverhaal anderszins verzekerd en is het opstellen van een exploitatieplan niet nodig.

De beoogde ontwikkeling in het plangebied betreft een initiatief van het kerkbestuur van de Dorpskerk. Alle kosten die verbonden zijn aan het plan komen dan ook voor rekening van deze initiatiefnemer. Hierdoor zijn er geen kosten voor de gemeente Aa en Hunze aan de ontwikkeling verbonden.

Geconcludeerd kan worden dat het vaststellen van een exploitatieplan niet noodzakelijk is en het bestemmingsplan economisch uitvoerbaar is.

8. MAATSCHAPPELIJKE UITVOERBAARHEID

8.1 Inspraak

Over het voorontwerp bestemmingsplan is geen inspraak gehouden. Dit omdat er al overleg over het uitbreidingsplan heeft plaatsgevonden tussen de initiatiefnemer en de directe burens. Naar aanleiding hiervan is het plan aangepast. Bovendien is in de toelichting van het vigerende bestemmingsplan 'Gieten' de uitbreiding van de kerk, zij het middels een ander ontwerp, ook al benoemd.

8.2 Vooroverleg ex art. 3.1.1 Bro

In het kader van artikel 3.1.1 Bro is overleg gevoerd over het voorontwerp bestemmingsplan met de gebruikelijke overlegpartners in het kader van de ruimtelijke ordening. In totaal hebben 3 overlegpartners gereageerd. Onderstaand is de reactie samengevat en voorzien van een gemeentelijk antwoord.

1. Provincie Drenthe, Postbus 122, 9400 AC Assen

Op basis van de Omgevingsvisie Drenthe is in het voorontwerp bestemmingsplan het aspect cultuurhistorie van provinciaal belang. Gelet op de inhoud van het plan is de provincie van mening dat het provinciaal belang cultuurhistorie niet in het geding komt. De uitbreiding heeft nauwelijks impact op de dorps- en stedenbouwstructuur van het dorp Gieten.

Indien het plan overeenkomstig het voorontwerp in procedure wordt gebracht, kan er vanuit gegaan worden dat Gedeputeerde Staten geen reden zullen zien om vanuit provinciaal belang in te grijpen in de verdere procedure.

Reactie gemeente

De reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

2. Waterschap Hunze en Aa's, Postbus 195, 9640 AD Veendam

Het voorontwerp bestemmingsplan geeft geen aanleiding tot op- of aanmerkingen.

Reactie gemeente

De reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

3. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Postbus 1600, 3800 BP Amersfoort

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) constateert dat met het advies van de RCE over de uitbreiding van de Dorpskerk rekening is gehouden bij het opstellen van het bestemmingsplan. De RCE gaat er daarom vanuit dat het plan afdoende in het nodige voorziet.

Reactie gemeente

De reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

8.3 Zienswijzen ontwerpbestemmingsplan

De formele bestemmingsplanprocedure start met de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan. Gedurende de periode van terinzagelegging kan een ieder zienswijzen tegen het ontwerpbestemmingsplan indienen. Zodra de zienswijzen bekend zijn, dan zal op deze plaats een beknopte inhoud van de zienswijzen alsmede de gevolgen van de zienswijzen voor het bestemmingsplan vermeld worden.